

DE

št. 49

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

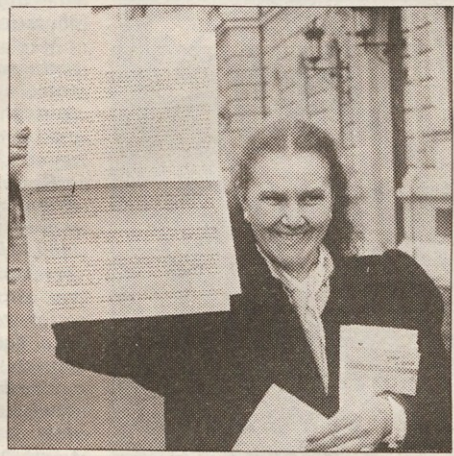
Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 26. novembra 1992, št. 49, letnik 51, cena 90 SIT

PROTEST ZARADI DOHODNINE

Obvestilo sindikalnim zaupnikom

Vse sindikalne zaupnike obveščamo, da bo naslednja številka Delavske enotnosti izšla že v torek, 1. decembra. Vsebina bo pretežno namenjena volitvam.

Že v tej in prejšnji številki DE smo objavili seznam predstavnikov ZSSS, ki kandidirajo na listah različnih strank kot neodvisni kandidati ali kot kandidati ZSSS na volitvah za državni zbor in državni svet Republike Slovenije.

V naslednji številki DE se vam bodo posamezni kandidati za poslance državnega zbora in kandidati na volitvah za člane državnega sveta predstavili s kratkimi življenjepisi in programi. Zaradi večje preglednosti in ekonomičnosti bomo na posameznih straneh DE predstavili kandidate iz istega območja: Za takšno predstavitev predstavnikov ZSSS, ki kandidirajo na teh volitvah, smo se odločili tudi zato, da boste te strani DE lahko uporabili kot plakate v svojih organizacijah.

50 LET

Naš skupni interes mora biti, da se s predstavniki ZSSS, ki kandidirajo na volitvah v državni zbor in državni svet Republike Slovenije, seznanimo čimširši krog naših članov!

Zato vsem sindikalnim zaupnikom, sindikatom podjetij in zavodov predlagamo, naj naročijo čimvečje število izvodov naslednje številke DE, ki bo izšla 1. decembra. Svojo odločitev takoj sporočite uredništvu Delavske enotnosti po telefonu: (061) 313-942 ali telefaksu (061) 311-956.

Milan Utroša, član predsedstva sveta ZSSS

Pojasnilo in opravičilo profesorju doktorju Dušanu Ferlugi

Uredništvo DE se opravičuje, če je z objavo fotografije in naslova v 40. št. DE z dne 4. 10. 1991 kakorkoli prizadelo čast, dobro ime in ugled prof. dr. Dušana Ferluge in njegove stroke. Uredništvo DE ponavlja pojasnilo in opravičilo, saj bi ga bilo, objavljenega v 44. številki DE, moč razumeti, kot da se profesor Ferluga pritožuje predvsem nad objavo »umetniške« fotografije, predstavljene v povezavi z njegovim imenom in stroko. Po zatrjevanju prof. Ferluge je zanj in za njegovo stroko žaljivo v naslovu objavljeno sporočilo, katerega žaljivost je samo še stopnjevana z dodano fotografijo.

V ponedeljek ga je pred slovensko vlado oziroma okoli nje organizirala Delavska zveza SLS. Ker predsednika Drnovška ni bilo, so protestniki svoje zahteve nalepili na vladne duri:

Vlada naj plačilo ostanka dohodnine v šestih mesečnih obrokih omogoči vsem, ki imajo podpovprečne osebne dohodke. Zakon naj se spremeni tako, da bi tisti, ki ne zaslužijo niti za minimalne življenjske stroške, dohodnine ne plačevali.

Odgovor vlade pod naslovom

NE UKINITEV, LE ZNIŽANJE DOHODNINE ZA OGROŽENE

objavljamo na 11. strani.

Vprašanje pravosodnemu ministru

Kaj išče v kazenskih evidencah slovenskih državljanov kaznovanost v prejšnji (ali tudi prejšnjih?) državi, in to celo pred njenim vojaškim sodiščem? Vprašanje z vsemi podkrepitvami objavljamo na 15. strani

POZIV VLADI IN PREDSEDSTVU

Kdo je ukazal kopiciti slovensko vojsko na Gorjancih, kdo ji poveljuje, koliko sploh je vojska na mejah ali celo malce čeznje v skladu z našimi tako glasnimi opredelitvami, da so meje stvar policije in carine...

O tem smo povprašali menda že **trikrat**, seveda zaman. Dokler na ta vprašanja vlada in predsedstvo ne bosta javno odgovorila, jih bo **JANEZ JANŠA SEVEDA MIRNO POME-TAL POD PRAG** – skupaj z novima vprašanjema v tej številki na 15. strani:

- Kakšne ingerence ima TO nad civilnimi državljani Slovenije v miru?
- Ali uradni predstavniki TO lahko vodijo preiskave in zaslišujejo civilne osebe?

Tako trdi denimo **Janez Kopač** in se čudi, od kod **Ludviku Toplaku** stališča, tako podobna stališčem **Sergeja Kraigherja** in **Romana Albrehta** iz leta 1972.

In glej šmenta, **Kopačev** strankarski kolega, a gotovo ne somišljenik, **Edvard Oven** javno označja, da je kršil strankarsko disciplino in glasoval za Toplakov zakon o obrestni meri.

Ludvik Toplak trdi, da je bilo v prid njegovemu zakonu kar 80 odstotkov skupščinskih razprav in »ker vprašanje obrestne mere neposredno ali posredno zadeva vse državljane, ocenjujem, da je objektivna obveščena v interesu vsakega človeka«.

Mi tudi in odprto pismo Ludvika Toplaka objavljamo na 11. strani.

Toplakov zakon o obrestni meri – ekonomska iluzija

DE, sreda, 14⁰⁰

Bolje preveriti kot verjeti

Danes je zadnji rok, ko bi morala republiška volilna komisija vsem interesnim organizacijam dostaviti sklic volilnega telesa in elektorjev ter temu priložiti seznama kandidatov in elektorjev.

Ker ga še ni, smo stopili tja in izvedeli (le mi, tajnice komisije še nič ne vedo, da jih čaka kakšno razpošiljanje), da bo do 21. ure vse postorjeno. Vsaj za naš časopis torej prepozno za tehtno razčlemba. A že doslej nam je uspelo izračunati, da je le šest sindikatov, ki imajo elektorje, prijaviilo skorajda toliko članov, kot je vseh zaposlenih Slovencev!

Marko Golobič, sekretar republiške volilne komisije, je javnosti sporočil, da bo sindikatom zaupal. Zaupati je res lepo, toda pametneje je preverjati.

Če naš izračun (res na pamet, vendarle po prijavljenih elektorjih) le šestih sindikatov navrže 615.000 članov, je namreč zaupanje na sila trhljih nogah.

Kdo bo potemtakem kriv, če bodo volitve v državni svet »padle« in parlament ne bo kompletan?!

Ciril Brajer

Spoštovani kolega

Časopis DE želi biti glasilo slovenskih delavcev, njihovega dela, življenja, radosti in težav. Želi pomagati in sodelovati hkrati pri uresničevanju delavskih pravic in se po svojih močeh truditi, da bodo ljudje živeli bolje kot danes. DE ni strankarsko obarvan časopis in tega si tudi ne želi. Saj vsakdanje težave, ki jih morajo delavci premagovati, niso strankarsko obarvane in pestijo vse enako, ne glede na njihovo politično prepričanje. To še posebej velja v časih, ko nas stiske preteklosti in sedanjosti tudi gmotno močno omejujejo.

Opažamo, da je obveščenaost ljudi čedalje slabša. Obveščenaost pa je temeljni pogoj, da se delavci zavedajo svojih pravic, sindikalni zaupniki pa tudi svojih dolžnosti.

Obračamo se nate – z željo, da bi skupaj oblikovali časopis DE, ki bo v oporo slovenskemu delavstvu. Ne želimo biti nikogaršnje trobilo, le formalno prisotni v delovnih okoljih z enim samim izvidom in tako omejevati in zapravljati smisel našega skupnega početja. Želimo organizirati, izražati ter povezovati vsakdanje in sindikalno življenje delavstva, mu stati ob strani pri organiziranem uveljavljanju in usposabljanju v sindikalnih bojih. Zato te prosimo, da razmisliš, ali si z DE zadovoljen ali ne, in hkrati, ali je pretežno le en izvod DE v tvoji sindikalni organizaciji dovolj za njeno delovanje.

Pišemo ti kot kolegu, ki mu prav gotovo ni vseeno, kako in koliko si seznanjen z aktualnimi gospodarskimi, socialnimi in drugimi težavami in po drugi strani s prizadevanji slovenskih sindikatov za premagovanje teh razmer v družbi. Zato te prosim, da storiš vse, kar se da, da bi se povečalo število prejemnikov časopisa DE. Že v vsaki sindikalni organizaciji samo en izvod več – če zaradi finančnih tegob več ne zmorejo – pomeni vam in nam veliko.

Razmisli, pogovori se s kolegi in odločite se za vsaj še en izvod DE.

Uredništvo DE

P. S.

Tokrat se ne sklicujemo na različne sklepe o pomembnosti Delavske enotnosti za sindikalno delovanje. Prepričani smo, da boš zato to pismo vzel kot pismo kolegov kolegu z enakimi hotenji.

POHITITE! ROKOVNIK – PRIROČNIK '93

- da boste točno vedeli kdaj in kje,
- da boste imeli vse zapisano,
- da boste z njim obdarili partnerje, izkazali pozornost do svojih članov, ga dali v zalogo za požrtvovalno delo,
- ker ga preprosto morate imeti.

Cena je zelo ugodna: SAMO 700 SIT, za večje količine pa nudimo poseben popust.

Vaša naročila sprejemamo na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, telefon: (061) 321-255.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo izvod(ov) ROKOVNIKA-PRIROČNIKA ZA LETO 1993.

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno, dne:

Žig Podpis naročnika

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku 2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju

Druga plat medalje

V Dnevniku, 16. 11. 92, se je Bogomir Ličof na široko razpisal o težkem stanju v KO-OP Mojstrana in o delu sindikata Neodvisnost KNSS. V tem članku pa je kup laži, netočnosti in podtikanj. Zato tako pisanje zahteva še odkritje druge plat medalje.

Najprej navaja stališče sindikata Neodvisnost KNSS v KO-OP Mojstrana. »Pozabil« pa je napisati, da se z vsemi člani v tej delovni organizaciji že dolgo ni pogovarjal. Kajti če bi se, bi vedel, kakšno je njihovo stališče. O vsem se pogovarja samo z zaupnico tega sindikata, ki pa z večino člani vse manj kontaktira. Zato je vse, kar je napisal, stališče zaupnice tega sindikata in Bogomirja Ličofa, nikakor pa ne vsaj večine članov.

Nadalje piše o tem, kako je bivši direktor »zafural« podjetje in kako so ga sindikalisti Neodvisnosti KNSS rešili s pomočjo svetovne agencije Vis-a-vis. Ne napiše pa, pod kakšnimi pritiski in grožnjami so delavci to sprejeli. Prav tako ni napisal, da je podjetje tej agenciji plačevalo 10 tisoč mark na mesec. Samo ta podatek kaže, da podjetje ni bilo tako »zafurano«, kajti agencijo smo plačevali delavci KO-OP Mojstrana. Potem piše, kako je sindikat Neodvisnost KNSS pomagal VSEM zaposlenim prek dobrodelnih organizacij in s pomočjo italijanskih sindikatov. Prav tako pa je pozabil napisati, kako se je ta pomoč delila prvič in zakaj so jo potem dobili vsi zaposleni. Finančno pomoč italijanskih sindikatov pa so dobili samo člani sindikata Neodvisnost KNSS. Tudi člani tega sindikata pa ne vedo, kolikšna so bila ta sredstva in koliko je bilo razdeljenih. Strinjamo se, da sindikalisti kateregakoli že

sindikata pomagajo svojim članom v teh težkih časih. Razveseljivo pri tem je, da tokratna pomoč ni sprla delavcev. Po izkušnjah sodeč je imela tak namen.

Delavci smo resnično reševali svoj položaj z začasnim delom v Italiji, vendar ne po zaslugi posameznikov Neodvisnosti KNSS.

O plačah pa tole. Nikakor ne drži trditve, da nam plač bivši direktor ni mogel zagotoviti. Dobil smo jih vedno, pa čeprav z zamikom.

Pa še o odgovornosti. Največjo odgovornost nosite posamezniki v tem sindikatu. Z vašo nestrokovnostjo ste se spuščali (pa ne samo pri nas) v poslovne zadeve. Hujskali ste svoje člane in izrabljali njihov težak položaj. Zato bi bilo najbolje za vse delavce, da čimprej prepustite svoje stolčke (na katere ste priplezali po hrbitih preplašenih delavcev) poštenim ljudem. Težak položaj v podjetjih rešujejo in bodo reševali samo vsi zaposleni, ne glede na sindikalno pripadnost. S svojim delom in znanjem.

Za konec še to: Posamezniki sindikata Neodvisnost KNSS po časopisu kritizirajo samo predsednico IS Jesenice. Vso odgovornost za nastali položaj so pripisali njej in to samo zato, ker je članica SDP. Sprašu-

Izjava

Vse o grobem izsiljevanju, grožnjah in ultimatu glavnega urednika založbe Lipa g. Jožeta A. Hočevarja

Človek bi po dveh letih »uradne« demokracije pomislil, da ultimati, izsiljevanja zaradi politične oporečnosti literarnega teksta niso možni, pa se presneto moti. Po letu dni dogovarjanj z založbo Lipa sva z urednikom Zdravkom Dupo letos februarja korektno pripravila za natis zbirko kratke proze Čista resnica. Po naknadni subvenciji, ki je namenjena tej zdaji, sem pričakoval pogodbo, pa je žal zaradi finančne situacije založbe Lipa ni bilo.

V septembru mi je bilo sporočeno, da se založba Lipa ne strinja

s konceptom knjige, naj ga spreminim. Seveda tega nisem storil, zadeva je bila s tem zame urejena. Takrat pa se v začetku novembra pojavil zahteva, grožnja in ultimati glavnega urednika Jožeta A. Hočevarja, ki izid zbirke kratke proze pogojuje z izključitvijo nove Istra ga mea zaradi politične sporočilnosti! Novela je bila tiskana v reviji Srce in oko aprila 1989, pa ni bilo nobenih težav, zdaj pa ni primerna, na izbiro je, da se zgodbi odpovem in jo izločim ter s tem omogočim izid zbirke Čista resnica. Ne vem, kako si lahko glavni urednik Jože A. Hočevar upa in dovoli take grožnje, izsiljevanja in ultimati ob tem, da se mu ne zdi niti sporočiti, kako je s pogodbo, kot da smo avtorji krivi, da je založba Lipa na robu propada.

Franjo Francič, pisatelj sam. kulturni delavec

Hlapci Jerneji Svobodnih sindikatov Slovenije

Gospod Damjan Križnik!

Vse kar je prav. Ko pa smo v DE, 12. 11. 1992, prebrali vaš članek Produkti sindikatov, v katerem malone v nebo kujete Branka Pintarja, smo bili skrajno osupli. To presega vsako racionalno mejo. Časnikarji vaše sorte, ki so slabo informirani, ker razen DE bržčas ne berejo nobene drugega časopisa, in ki ne poslušajo tistega, kar Pintar imenuje »en sam čvek«, bi morali pisati o čem drugem. O pogrebih na primer.

Vaša ugotovitev, da je Pintar (citiramo) »prekaljen sindikalni borec za delavski prav«, nas je doletelo. Saj na to ne bi reagirali, če ne bi prav pred kratkim pri njem samem in pri predsedniku Semoliču ostro protestirali zaradi njegovih nekulturnih in skrajno primitivnih izpadov proti nekaterim

jem se, kaj so delali vsi drugi? Ali pa vsi drugi ne nosijo nobene odgovornosti samo zato, ker so v strankah, ki so simpatične tem posameznikom v sindikatu Neodvisnost KNSS?

Kaj pa je bil Bogomir Ličof v prejšnjem sistemu, ki ga sedaj tako rad kritizira? Vem, kaj je bil, vendar je opravljal to funkcijo in ni zapustil starega sindikata zaradi drugačne miselnosti. Veliko bolj mu je ustrezalo, da je tudi v prejšnjem sistemu kot sindikalist užival v tej funkciji. Sedaj ti posamezniki kandidirajo za poslanska mesta. Upam, da bodo volivci dobro premislili, komu bodo zaupali. Kajti če bodo taki ljudje, kot je Bogomir Ličof, na poslanskih mestih, potem bodo Jesenice resnično dolina izgubljenih priložnosti.

Krista Trobec, delavka v KO-OP Mojstrana

Čigava igra je to?

Zaradi površnega, enostranskega in nepopolnega obveščanja nekaterih sredstev javnega obveščanja o volitvah predstavnikov v državni svet s področja delojemalcev se ustvarja vtis, da sta v Republiki Sloveniji samo dva splošna sindikata. Ker to pomeni zavajanje javnosti, smo prisiljeni obvestiti javnost o naslednjem:

V skladu z zakonom o državnem svetu smo pravčasno vložili vse potrebne listine za sodelovanje na volitvah. Da smo zadostili vsem predpisom, nam je potrdila tudi republiška volilna komisija.

Konfederacija sindikatov 90 dvomi o izjavi o številu članov Semoličevega sindikata ZSSS (435.716), zlasti pa o 162.000 članov Tomšičevega sindikata Neodvisnost.

Pri republiški volilni komisiji smo večkrat, a brezuspešno poskušali dobiti uradne podatke o sindikatih, ki so prijavi predstavnike v volilno telo in kandidate za člane državnega sveta s področja delojemalcev, ter število članov posameznega sindikata.

Dobro nam je znano, da v tem trenutku ni zakonskih odnosov in

drugih možnosti za preverjanje števila članov posameznih sindikatov, zato menimo, da bodo volitve predstavnikov delojemalcev v državni svet vsaj v enem delu velika in umazana farsa, s katero si bodo nekateri sindikati umazali roke in še dodatno zastrupili odnose med sindikati. Čigava igra je to?

Boris Mazalin, predsedujoči

Nasvet sindikatom

Oglašam se Vam s primerom, ki ga bom opisal. Do tega razmišljanja sem prišel na podlagi nemških primerov, ko so njihovi delavci zapuščali svoja delovna mesta po svoji odločitvi in s tem svojimi firmam omogočili boljše finančno poslovanje. Za to odločitev so bili seveda primerno nagradieni. Za to smo vsi slišali, saj se je o tem veliko pisalo in govorilo.

Vsi vemo, da so pri nas v gospodarstvu in ustanovah težke razmere, pa v teh kriznih razmerah na vse mogoče načine mečejo, odpuščajo in drugače odpravljajo »odvečno« delovno silo. Med temi je veliko tudi takih, ki se sami odločijo predčasno zapustiti delovno mesto in se upokojiti. S to svojo odločitvijo omogočijo vsaj malo »lažje dihanje« preostalemu kolektivu. Kljub temu pa pri nas v Sloveniji ni bilo slišati nobene pobude, da bi ti ljudje četudi v manjši meri (nižji znesek) kot v Nemčiji, dobili nagrado za izpraznitve delovnega mesta, ki ga prepustijo drugemu, mlajšemu.

Mislim, da bi bilo dobro, če bi sindikat o tem razmislil in sprejel primerno stališče in odločitev. V Sloveniji je problem najbolj aktualen od leta 1990 naprej. Prav gotovo ste pri vas o tem dobro poučeni.

Upam, da bi bili za pаметen predlog zainteresirani v vseh sindikatih. Potrebna je iniciativa in dobro pripravljene predlogi. Mislím, da se ne motim, če rečem, da si taki ljudje zaslužijo kako nagrado.

Prejmite prirsčne pozdrave!
Ljotze V. Murska Sobota

Javno vprašanje gospodu MARJANU PODOBNIKU

Z velikim zadovoljstvom sem spremljal vaš nastop v Mariboru in prav požiral vaše besede, ko ste napovedali vračanje vsega ukradenega v tem in preteklem letu.

Ker spričo vaše rosne mladosti ne morete biti tako zelo pokvarjeni, da bi eno govorili, drugo pa delali, vam javno postavljam naslednje vprašanje:

Ali vaše zavzemanje za vračanje vsega ukradenega zajema tudi vračanje ukradenega po 10. in 12. poglavju zakona o zadržgah?

Če ni tako, potem mi ni jasno, zakaj bi vračali vsi drugi, ki so tudi kradli. Razlika je namreč le v tem, da so oni kradli po nekih drugih zakonih.

Če na moje vprašanje ne boste odgovorili, bom smatral, da za vas obstajajo v pravni državi kraje in kraje. Tiste, ki so vašim interesom v prid, to niso, druge pa je nujno preganjati.

Moji prijatelji in jaz pa smo se borili za demokratično pravno državo, v kateri je kraja kraja, ne glede na to, kateri stranki ali interesni skupini služi. Borili smo se in, upam, zmagali proti tistim, ki so desetletja s ciljem opravičevali zredstvo.

Na volitvah bomo zato glasovali za tisto stranko, ki bo to, kar govori, tudi sposobna realizirati, pa čeprav v škodo trenutnim interesom posameznih skupin, če bo to v interesu Slovenije.

V pričakovanju odgovora lep pozdrav!
Srečko Čater, predsednik ROS kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Posebno oster protest

Slovenski javnosti!

Predsedniku vlade RS!

Komisiji za prošnje in pritožbe skupščine RS

Naše gibanje je od meseca septembra do 16. novembra letos poslalo na pristojne organe vrsto pobud. Vse smo poslali priporočeno in tudi javno. Pobude in predlogi ter vprašanja so bila:

- Vladi Republike Slovenije in Izvršnemu svetu SOB Laško, dne 24. 9. 92 (vsebina: HE VRHOVO in odlagališča odpadkov)
- Ministrstvu za varstvo okolja in urejanje prostora R Slovenije, dne 16. 10. 92 (vsebina: HE Vrhov)
- Ministrstvu za kulturo R Slovenije, dne 16. 10. 92 (vsebina: Iznos kulturne dediščine)
- Ministrstvu za šolstvo R Slovenije, dne 20. 10. 92 (vsebina: Dan varstva okolja)
- Predsednikoma R Slovenije in Hrvaške – Kučanu in Tudmanu, dne 20. 10. 92 (vsebina: Onesnaženi Kolpa in Sotla ter Vonarje)
- Ministrstvu za trgovino in cene, dne 2. 11. 92 (vsebina: Neosvinčeni bencin in cenejša pitna voda)
- Republiškega javnemu tožilcu, dne 9. 11. 92
- Svetovnemu slovenskemu kongresu, dne 11. 11. 92
- Komisiji za varstvo okolja, dne 13. 11. 92
- Republiški volilni komisiji, dne 13. 11. 92

Do danes nismo dobili nobenega odgovora. Odločno protestiramo, kajti v civilizirani Evropi ni sporno, da je treba na organizirane pobude, predloge in vprašanja tudi odgovoriti, pri čemer ni pomembno, če jih naslovnik podpira, sprejema ali ne.

Posebej prosimo, da na naš protest odgovori ministrski predsednik dr. Janez Drnovšek, ki mu ne sme biti vseeno, kaj delajo njegovi ministri, in komisija RS za prošnje in pritožbe, ki jo posebej prosimo, da na naslove nevljudnih organov pošlje priporočilo oz. opozorilo z dopisom, da so dolžni odgovorjati, kajti sicer je ustavna pravica take vrste – torej dajati pobude – brezpredmetna.

Naš protest je še posebej oster, ker smo prepričani, da smo – kar kažejo javni odmevi – zapisali stvari, ki so zlahka uresničljive.

Ekološki pozdrav!
Mitja Zupan, predsednik SEG

LEVICA IN DESNICA

Nekateri verjamejo v blagodejno dejstvo spreobrnjenja, saj bi prehodu (»sestopu z oblasti«) iz partijsko-policijskega režima v večstrankarsko demokracijo težko rekli evolucija. Da je zadeva predvsem lahko obravnavana v teoloških dimenzijah, se vidi iz tiste nasprotne argumentacije, ki verjame v (protestantski) pojem »predestinacije« in zanika možnost kakršnih koli kvalitativnih sprememb pri bivših komunistih. Med ta dva ekstrema se vse bolj uvršča tudi »državljanska pobuda« za ponovno Kučanovo predsedniško kandidaturu.

Da ne gre samo za dva nasprotujoča si pola v slovenski politiki, je vsakomur jasno, ko si prebere na primer razmišljanje (novinarke CNN-a) Mjuše Sever. Vprašanje je, koliko se bo tako problematiziranje položaja Milana Kučana v slovenski politiki prišlo njega samega, saj je doslej kazal pravi »teflonski efekt« za vsakršno kritiko njegovega ravnanja. Toda če je Mjuša Sever dejansko glas tiste javnosti, ki je bila še pred dvema letoma za Kučana zato, ker je vzbujal zaupanje, danes pa si želi spremembe, je bolj smešno, da bivši komunist Drnovšek meni, da bivši komunist Kučan ni več primeren za predsednika zato, ker simbolizira komunizem.

Če je predsedniško mesto postalo središče kontroverze, je to postalo zato, ker je na prejšnjih predsedniških volitvah prav levica (še posebej SDP in SSS) stavila na Kučanovo kandidaturu zato, da z njim kot svojim najmočnejšim političnim adutom zablokira nastajajočo antikomunistično opozicijo.

Medtem ko se SDP Slovenije »socialdemokratizira«, pa naj bo to na poskušani Balazicev način »nove socialdemokracije« (ki je sedaj pristala pri SSS) ali na »uspeli« način »socialdemokratske prenove« C. Ribičiča, pa je včerajšnji komunizem ZKJ/ZKS bolj problematičen. Ne gre samo za to, da se je večina bivše partije prej »liberalizirala« kot pa »socialdemokratizirala«. Gre za to, da je Partija bila kot totalitarna stranka v prejšnjem komunističnem sistemu tako stranka delavcev kakor tudi stranka direktorjev. »Sestop« iz stranke, ki je bila edini apartheidski prostor političnega življenja v »samoupravnem socializmu«, v stranko moderne socialdemokracije je s taktičnega stališča uspel. Vse nezadovoljstvo s prejšnjim sistemom je padlo na Demosovo Peterletovo vlado. Ista »neuspešna vlada« je v skoraj nedotaknjeni sestavi po izgonu ministrov sedanje opozicije (SKD, SLS, ND, LS) naenkrat postala »uspešna«. Da gre samo za videze, je jasno, ko vidimo Rupla, Bavčarja... Pirnata (ND) in Jeraja (SLS) pa je Drnovšek tako in tako hotel obdržati. Peterle je že v prejšnji vladno-strankarski kolobociji z muko uspel zamenjati dr. Katjo Boh, Mencingerja in Marka Kranjca, Stane Staniča in Maksa Bastla; glede tega je držalo, da je Peterle postavila demosovska združba, saj ni imel mandata mimo bolj ali manj tajnega »Sveta Demosa«. Če Peterle res ni uspel prejšnje vlade »koordinirati«, je treba reči, da Drnovšku po intenzivnem medstrankarskem pogajanju tudi ni uspelo postaviti »vlade strokovnjakov«; uspel mu je samo malce bolj trden strankarski sporazum, ki ga podpredsednika Žakelj (SSS) in Pučnik (SDSS) simbolizirata. Da bi Pučnik (SDSS) sploh bil izvoljen, so morali celo spreminjati skupščinski postopek in izvoliti ministre »v paketu«.

Prav Drnovškova vlada kot tista, ki je »zaustavila desnico«, pa uresničuje tisto, kar Kučan simbolizira. Vprašljivo pri tem po-

vratku na »razumno vladanje« t.i. levosredinske koalicije gre za resnični povratek k liberalnim in celo »alternativnim« vrednotam slovenske pomladi. Vprašljivo je namreč, ali lahko tisti Savli, ki so upravljali v totalitarizmu, sedaj kot Pavli ta totalitarizem tudi odpravljajo. Prav tista preje omenjena dvojnost totalitarne komunistične Partije, torej dejstvo, da je Partija bila hkrati delavska in direktorska, zadevo problematizira. Levosredinske stranke (LDS, DS, ZS, SDSS, SSS, SDP) in »klub neodvisnih poslancev«, ki podpirajo Drnovškovo vlado in ki v današnjem prostoru tvorijo tudi večino Kučanove volilne baze, so v precepu. Danes je na Slovenskem prav ta »levosredinska« združba nosilec bančnih, managerskih in monopolnih interesov in lobijev; desnica pa kljub retoriki o individualnem podjetništvu poskuša ohraniti kapital kot nacionalni kapital, pa čeprav na etatični način. Prav na lastninjenju je padel Demos! Etatizacija na Peterletov-Pleskovičev in Umkov način bi prinesla naglo transformacijo in tudi delitev »samoupravnega sektorja«, hkrati pa bi uveljavila določeno politokratsko kontrolo nad tem olastinjenim sektorjem. Po drugi strani predlogi »levice« v parlamentu pomenijo nadaljevanje že obstoječega trenda divjih privatizacij, by-pass podjetij, umetnih stečajev itd. Taktika managerskega sloja (»rdečih direktorjev«) je v tem, da se z načrtnim ustvarjanjem izgub ali prekomernim zadolževanjem izvede na minimum vrednost lastnih sredstev podjetja; da temu ni treba posebej pomagati, priča že dejstvo prejšnjega samoupravnega podjetništva, ko so bila podjetja namenoma podkapitalizirana in so imela strukture »širše družbene skupnosti« (banke, občine itd.) vselej nadzor nad posameznim podjetjem, saj le-to ni smelo nikoli biti avtonomno. Dovolj značilno je, da so na primer Abdičev »Agrokomec« - to najbolj značilno »samoupravno« afero - sprožili prav v trenutku, ko bi se zgraditvijo lastnega razvojnega inštituta »Agrokomec« dokončno sam postavil na noge. V situaciji, ko gre večini delavcev za golo preživetje in ko država poskuša znižati že tako prepolovljene plače, je smešno govoriti o »odplačni privatizaciji«; tega kapitala delavec nima. Primerjava z ameriškim sistemom (ESOP - načrt delavskega lastništva delnic) tu pade; tudi državljanski voucheri se bodo kaj hitro koncentrirali v rokah »vrhuške«.

Zmeda med tem, kaj je »desno« in kaj »levo«, se zato nadaljuje, saj »desnica« (koordinacija nevladnih demokratičnih strank SKD, SLS, ND, LS, SGS) sicer vrednostno zastopa konzervativna stališča, npr. prepoved splava, denacionalizacijo itd. Da levosredinska vlada pelje v nadaljnjo stagnacijo gospodarstva, je razvidno iz napovedi o zniževanju plač, iz enostranske odločitve kolektivne pogodbe za negospodarstvo (in iz ignoriranja dveh največjih sindikalnih central pri podpisu nove) ter iz napovedi dokončne pretvorbe deviznih vlog v javni dolg oz. nacionalizacijo velikega dela prihrankov prebivalstva. Da gre pri tem prazdeljevanju za »socialo« v korist nomenklature, je jasno. Ker pa vrnitev »desnice« na oblast lahko pomeni bolj kulturno revolucijo (vero v šole, dom...) kot pa podjetniško prenovo razpadajoče ekonomije, si volivec lahko želi samo nastop kakih novih sil na prizorišču. Koalicija LDS - SKD, o kateri se šušlja, je lahko le nadomestek za kaj takega. Mladen A. Švarc

Inkvizitorji so torej na pohodu. Narodni demokrati tožijo Kučana in Zlobca, gospod Paš je prijavil samo Zlobca, njegovi liberalni demokrati pa so mu gladko obljubili zapor.

In seveda tudi vsem drugim, ki jim niso všeč, všeč pa jim niso tisti, ki ne mislijo tako kot oni, da je vso sodrgo iz prejšnjega režima ali vladavine treba spraviti za zapahe. Ali, kot pravi liberalni kandidat za poslanca v bodočem državnem parlamentu Daniel - Otto Malenšek, spraviti jih je treba v norišnico ali pa v zapor.

Ko spet pridemo na oblast, bomo naredili red, pravijo liberali in grozijo z zapori. Seveda ni pri tem nič narobe, če gre za hudodelce, ki res sodijo v zapor. Majhen problem pa je, da liberali kar sami določajo, kdo je hudodelec, in ga tako naredijo za zaporniškega kandidata. Njihovo očitno načelo je: pokazati na posameznika s prstom in ga razglasiti za lopova, takšnega ali drugačnega, ta pa naj dokazuje, da to ni. Liberali in njihovega kandidata pri tem niti malo ne moti, da ne postrežejo z nobenim podatkom, zakaj je ta in ta sploh lopov.

To pa seveda ni več majhen problem, še posebej, če ti isti

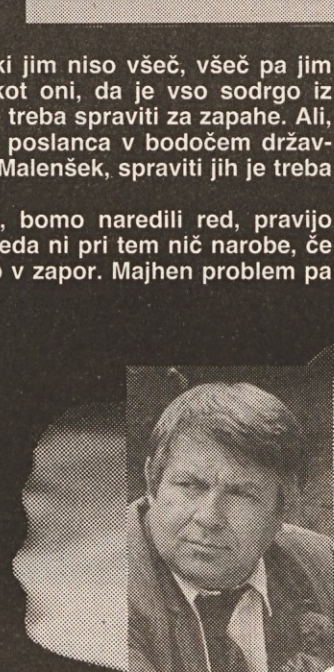
Za zapahe

liberali gojijo upanje, da bodo prišli na oblast. Potem namreč kaj lahko uganemo, kakšna bo ta oblast, podobna srednjeveški inkviziciji, ki je tudi obojela brez dokazov in je zato morala z ljudi slačiti kožo, da so priznali svojo zvezo z hudičem, čeprav ga še namalane niso videli.

Imeti takšno oblast je seveda zelo neprijetno in nevarno. K sreči liberalni niso nimajo velikih možnosti, da bi se dokopali do oblasti. Mnogi so jih že »pogruntali«, zato jim namenajo presneto malo pozornosti; in kaj lahko se zgodi, da bodo liberali iz bodočega parlamenta zleteli po kratkem postopku. Vendar, liberali so žilavi ljudje, kar dokazuje tudi gospod Malenšek. Zato ni odveč povedati, da so njihovi predvolilni nastopi zelo dvomljivi, ker pač za svoje trditve o grehilih nasprotnikov nočejo poskrbeti tudi kaj oprijemljivo dokazilnega.

No ja, do volitev je samo še dober teden, ki ga je pač treba preživeti, liberalom navkljub. Ker aktualne ankete kažejo, da jim je velika večina že obrnila palec navzdol, pa se bo po volitvah dalo živeti tudi brez njih.

predvolilna arena

Drugi mož v vladi je slednjič ljudstvu povedal, kaj ga čaka v naslednjih dvajsetih letih. Odplačevanje javnih dolgov namreč. Herman Rigelnik si je vsem predvolilnim kolobocijam v brk privoščil bolečo resnico, ki je kar v nebo vpijoča ob potokih raznih obljub, ki jih moramo že kar nekaj časa poslušati in pravzaprav ne vemo, kaj bi z njimi. V tolažbo naj nam bo, da tudi stranke, ki na veliko obljublajo, ne vedo, kam bi jih zakopale, ko bodo volitve mimo. Zato najbrž močno upajo na pozabljivost ljudi, ki pa so tudi že navajeni, da je res najboljše biti pozabljiv.

Takšnih odkritežev, kot je Rigelnik, je dandanašnji, žal,

Za realnost

bore malo. Res pa je, da jih tudi v preteklosti ni bilo nič več. Odločil se je za natakanje čistega vina, v nasprotju z mnogimi drugimi, ki raje ponujajo sladke most, ki ga je Martin pustil na cedilu.

Možje, ki si upajo na plano tudi takrat, ko je ljudstvu treba povedati neprijetne reči, to pa seveda velja tudi za ženske enakega kova (da ne bo kakšnih spotakljivosti glede šovinizma, takšnega in drugačnega), so kajpak blagodat za vsako ljudstvo, čeprav ne za vsako politiko.

Gospod Rigelnik je očitno politik, ki pa se požvižga na ozke politične interese in svojega imena noče pustiti ujetega v političnih mrežah. Seveda se zaradi tega ne kaže političnega pesimista, marveč realista z željo, da bi tudi njegovi volivci in volivci tiste politike, ki jo zastopa, bili realisti.

Ni čisto gotovo, če je na tej slovenski zemlji že toliko politične kulture, ki bi znala sprejeti realizem in ga ceniti bolj od sladkobnih obljub. Zato je gospodu Rigelniku treba priznati, da se je spustil v tveganje, toda brez takih politikov se navadni zemljani nikdar ne bomo dokopali do spoznanja, da je resnica, pa čeprav boleča, vendarle boljša od meglene mane najrazličnejših strankarskih barv.

Šele potem nam bo namreč jasno, da kaže izbirati politike takega kova, kot je Rigelnik, ki kljub zgodbam o uspešnosti države, ki jo radi pripovedujejo v njemu najbližji stranki, pripoveduje tisto, kar nas v resnici čaka, tudi brez njega, vendar raje z njim.

Boža Gloda

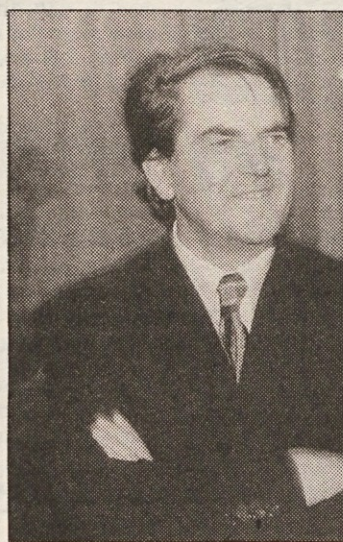
BODO MARIBORČANI OSTALI BREZ (MODREGA) VODSTVA?

Ni še dolgo tega, ko so se poslanci mariborske občinske skupščine na vse pretege trudili, da bi po prvih večstrankarskih volitvah izbrali kar »najboljše in najbolj modro« občinsko vodstvo. Sedaj, nepolno leto za tem, pa Mariborčanom že grozi, da bodo ostali brez svojega »modrega« vodstva.

Mariborska občinska skupščina, v kateri nima absolutne večine nobena od političnih strank in nobena koalicija, je imela veliko težav že z izvolitvijo predsednika skupščine občine. Po tem, ko so na volitvah propadli vsi levi, liberalni in desni kandidati za predsednika, so poslanci končno izvolili za predsednico občinske skupščine socialistko Magdaleno Tovornik. Njeno izvolitev so morali, vsaj tiho, poleg sredinskega bloka podpreti tudi poslanci takratnega Demosa, saj bi sicer skupščina ostala brez predsednika.

Nič manj problemov niso imeli poslanci mariborske občinske skupščine z volitvami občinskega izvršnega sveta. Po tem, ko na volitvah ni dobil podpore noben strankarski kandidat za predsednika, so poslanci končno uspeli izvoliti najprej za mandatarnja in kasneje za predsednika občinskega izvršnega sveta neodvisnega kandidata Antona Rousa. Njegovo izvolitev je moral, vsaj tiho, poleg sredinskega bloka podpreti tudi celotni levi blok v občinski skupščini, saj bi sicer skupščina občine ostala brez predsednika in članov izvršnega sveta.

Kljub temu, da ne za vodstvom skupščine občine in ne za občinskim izvršnim svetom v Mariboru ne stoji čvrsta ko-

Anton Rous

alicija v občinski skupščini, pa so mariborske lokalne oblasti v minulih dveh letih - ne glede na vse manjše pristojnosti, ki jih imajo - kar nekaj postorile. Tako se je mariborski občinski izvršni svet vključeval v »gašenje požarov« in »socialnih problemov« v mariborskem gospodarstvu, pomagal je reševati razvojne zagate na področju družbenih dejavnosti, vodstvo mariborske mestne skupščine pa je začelo navezovati stike z mesti v srednji Evropi ter tako pravzaprav utiralo pota mestnemu gospodarstvu in družbenim dejavnostim v prostor Alpe-Jadran. Lokalna vodstva so se

izkazala tudi v času prizadevanj za osamosvojitve in kasneje v vojni za Slovenijo - ravno »čelni ljudje« Maribora so bili ob pekrskih dogodkih in ob ugrabitvi komandanta TO za vzhodno Štajersko v Sloveniji prvi postavljeni pred težko preizkušnjo, ko so se s skromnimi sredstvi uspešno postavili po robu kasnejšemu agresorju na Slovenijo. Nenazadnje je Maribor v tem času dobil projekt »Maribor jutri« vizijo in strateški načrtom razvoja mesta. Projekt je sofinancirala slovenska vlada, kar kaže, da so mariborski lokalni organi oblasti »znali« na razvojne probleme Maribora opozoriti tudi slovenske oblasti.

Nestabilno politično ravnotežje na mariborski politični sceni v minulih dveh letih pa se lahko z novimi volitvami v državni svet in državni zbor temeljito poruši.

Domala vsi vodilni lokalni politiki, ki so v minulih dveh letih dajali pečat delu lokalnih organov oblasti, namreč kandidirajo za poslance v državnem zboru oziroma za člane v državnem svetu. Predsednica skupščine občine Maribor Magdalena Tovornik kandidira na listi socialistov za poslanko v državnem zboru, za mesto poslance v državnem zboru pa se bodo potegovali tudi podpredsednik skupščine občine Boris Sovič (na Združenih listih), predsednik družbenopolitičnega zbora Stanislav Holc, podpredsednik občinskega izvršnega sveta Tone Partljič in še neka-

teri drugi občinski funkcionarji. Predsednik občinskega izvršnega sveta Anton Rous kandidira - tudi tokrat kot neodvisni kandidat na predlog nadstrankarskega Forum slovenske Štajerske - za člana državnega sveta. Dva podpredsednika »nestrankskega« občinskega izvršnega sveta, ki sta pred nedavnim iz »osebnih razlogov« odstopila, sta se tudi pojavila na kandidatnih listah: dr. Franci Čuš kandidira za člana državnega sveta na listi desno-sredinskih strank, Milan Petek pa kandidira za poslanca v državnem zboru na listi demokratov. Ob tem pa poslanci občinske skupščine niso izvolili novega podpredsednika izvršnega sveta, ki ga je predlagal Anton Rous.

Če bodo mariborski občinski funkcionarji na volitvah 6. decembra izvoljeni za nove dolžnosti na republiški ravni, bodo lokalni organi oblasti ostali brez svojih vodilnih ljudi, nove »voditelje« pa bo glede na nestabilno politično ravnotežje težko izvoliti. Stvar bo še veliko težja kakor pred dvema letoma, saj je v tem času veliko občinskih poslancev prestopilo iz ene stranke v drugo.

Sicer pa bodo zadnje besede imeli volivci. Oni bodo namreč povedali, ali želijo svoje občinske funkcionarje poslati razreševati vseslovenske probleme v Ljubljano ali pa jih bodo raje do konca štiriletnega mandata »zadržali doma«.

Tomaž Kšela

MARSIČEMU SE LE POSMEHNEJO

Prejšnji teden je bila na obisku pri bavarskih sindikatih petčlanska delegacija ZSSS. Tokrat nam je nekaj vtisov s poučne poti strnil Milan Utroša: Res na kratko o interesu svobodnih sindikatov za aktivno povezovanje z evropskimi kolegi, tesnih stikih s sindikati sosednjih držav, iztekajočem se postopku za sprejem ZSSS v Evropsko konfederacijo sindikatov in stikih s Svetovno konfederacijo svobodnih sindikatov...

Malce več pa kajpak o sodelovanju z nemškimi sindikati, kjer so dosegli najvišjo vsebinsko stopnjo. To posebej velja za bavarske sindikate, ki so v DGB zadolženi za odnose s slovenskimi in hrvaškimi sindikati:

»Pri njih je bilo že približno 40 naših predstavnikov na tridnevem usposabljanju. Oni so bili dvakrat pri nas in takšne oblike sodelovanja načrtujemo tudi v prihodnje. Oboji smo spoznali, da gre za koristno, uporabno izmenjavo izkušenj.«

Z Bavarsko nas veže marsikaj, med drugim menda zelo podobni ustavi. Volitve so pred durmi, na zadnjem obisku gotovo niste šli mimo njih?

»Pred volitvami je bil naš interes kajpak predvsem spoznati njihove izkušnje. Sindikalne predvolilne aktivnosti tam potekajo v dveh sklopih, najprej za senat, po naše državni svet, in potem za zakonodajno telo, prevedeno v državni zbor. Tudi na Bavarskem so v svetu zastopane interesne skupine, v zboru pa stranke.«

Prav, ker gre za identične stvari, uporabljamo naše izzave – kako je s svetom?

»Tako sestava kot delo sveta sta potrdila naše razmišljanje, da v svetu za stranke ni prostora! Le da pri njih to velja,

pri nas pa se stranke še kako vmešavajo, aktivno sodelujejo in pri predstavnikih lokalnih interesov, ki bodo imeli v svetu večino, sklepajo celo koalicijske.«

Kako Bavarcem uspeva stranke izgnati iz lovišča, ki jim ni odmerjeno, saj interese imajo menda iste kot pri nas?

»Uspeva jim, ker vse interesne skupine same izvolijo predstavnike v svet, in izkušnja jih je izučila, da strank pač ne puščajo zraven...«

Precej naših dilem je za evropske sindikate nepojmljivih in se jim le posmehejo.

Zgodba je torej podobna, kot v katerikoli normalni evropski državi doživljamo vprašanje, kaj storijo, če se ne spoštuje kolektivna pogodba – pogledajo te, kot bi padel z Marsa?

»Točno tako! Nespoštovanje kolektivne pogodbe je v Evropi nekaj nepojmljivega, in za to vprašanje velja isto – gre za demokratična pravila igre, ki se jih pač ne krši.«

Kakšna je pri njih notranja sestava sindikalnih predstavnikov v svetu?

»Takšna, ki neposredno zrcali število članov posamez-

Milan Utroša

nega sindikata. V DGB je denimo včlanjenih 80 odstotkov vseh zaposlenih, ki so člani kateregakoli sindikata, in toliko sedežev imajo tudi v svetu. Avtomatizem brez elektorstva.«

In če se kdo drenja za več sedežev, kot ima članov v resnici?

»Spet zgodba od prej; vprašali smo jih tudi o tem in le debelo so nas pogledali. Tega se enostavno ne počne. In čeprav se ne, imajo institucionalizirano arbitražo, ki jo sestavljajo nevtralni zaprišezeni člani. Arbitražo bi pri vsakem pomisleku oziroma sporu preverjala članstvo v posameznih sindikatih...«

Pri njih, kjer »tega ne počnejo«, torej imajo arbitražo. Pri nas, kjer so o takšnem početju celo javni očitki po časopisu, pa...

»Pa nič, zmeda. Svobodni sindikati smo ob vlogi kandidature volilni komisiji predlagali nekakšen nadzor oziroma možnost preverjanja resničnega števila članov. Komisija se je sprenevedala, da bo izhajala iz zaupanja, da tega že ne bo počela – in zdaj prav na nas, ki smo nadzor predlagali, lete javni očitki oziroma dvomi o številu naših članov.«

Ste se na Bavarskem pogovarjali o možnosti, da volilna komisija, ki teoretično dopušta sindikatoma, da predlagajo večje število svojih članov, kot je sploh zaposlenih, osmeši sebe, vse sindikate in volivce za povrh?

»No, naravnost ne, a kadar je pogovor zavil v to smer, so se le smejali. So stvari, ki so jim pač nepojmljive.«

Še o njihovih sindikatih, strankah in volitvah za zbor...

»Vse sindikatoma in delavstvu nenaklonjene stranke

enostavno odklanjajo in sodelujejo z vsemi strankami, s katerimi pri teh vprašanjih lahko najdejo skupne točke. Pred vsakimi volitvami strankam pošljejo svoje poglede in od njih terjajo pisno in javno

Prav mi smo predlagali preverjanje števila članov, zdaj pa nam skušajo podtakniti, da nismo korektni.

opredelitev. Na tej osnovi in po izkušnjah svojim članom priporočajo, kako naj se na volitvah opredeljujejo. Podpirajo seveda tudi svoje člane, ki kandidirajo. Tu smo si podobni.«

Kako ocenjujete vpliv takšnih aktivnosti na volitve?

»Ugodno, sicer bi se jih verjetno ne lotevali. Seveda je pri njih sindikalno članstvo manjše volilno telo kot pri nas. Na Bavarskem, podobno

kot drugod v Evropi, dosegajo približno 40-odstotno organiziranost.«

Po tej logiki bi morali biti sindikati v Sloveniji odločujoča utež na volilni tehtnici?

»No, gre za razmerje med članstvom kot številom in pripadnostjo sindikatoma. Le-to pri nas šele krepimo. Naj pri tem poudarim vlogo obveščevalnosti. Recimo, da nam Bavarci DE zavidajo. Imajo sicer mesečna interna glasila, ki jih dobivajo vsi člani brezplačno, a pravijo, da bi bil osrednji delavski časopis fantastičen uspeh.«

Zanima me tisto »brezplačno«.

»Ni skrivnosti – sindikalna članarina je en odstotek od bruto plače in v celoti se zbira v centrali. Od tod se razporeja po potrebah in ravneh organiziranosti.«

Še kaj za konec?

»Predsednik bavarskih sindikatov DGB Fritz Schösser se je v ZSSS včlanil že, ko je bil na obisku pri nas. Tokrat smo bili gostje na seji njihovega predsedstva in izročili smo mu člansko izkaznico SKEI.«

Ciril Brajcer

VODSTVO TVT NAJ ODSTOPI

V torek točno opoldne se je na tovarniškem dvorišču zbralo na protestnem zboru kakšnih 1500 delavcev koncerna Tovarna vozil in toplotne tehnike (prej TVT Boris Kidrič). Delavce je na zbor pozval sindikat kovinske in elektroindustrije, odločitev o tem pa je sprejel na skupščini pred nekaj dnevi, ker se stvari v TVT nikakor ne urejajo tako, kot je svobodni sindikat že pred časom zahteval in z vodstvom celo dosegel soglasje. Kot je na zboru delavcev povedal predsednik svobodnega sindikata Enver Čehić, zadnjih deset dni z najožjim vodstvom koncerna sploh ne more sodelovati, saj se posamezniki obnašajo kot mali aristokrati, imajo posebne delovne pogodbe z vrsto ugodnosti. Vpogleda v te pogodbe sindikat nima, lahko pa si je misliti, na čigavo kožo so pisane. Samo če primerjamo tole: delavci dobijo za prevoz na delo po 400 tolarjev, posamezni vodilni pa tudi po 17 tisoč tolarjev! Že nekaj časa je tudi na čakanju kar kakšnih 1500 delavcev, 480 so jih opredelili za trajni presežek, za direktorje pa so pred kratkim kupili računalnike za dva milijona tolarjev. Kako je v tem nekaj trdnem kolektivnem, je bilo videti tudi na torkovem zboru, saj so bili tisti v delovnih oblekah krepko v manjšini, prevladovali so »civilni«, tisti na čakanju, ki so prišli od doma, da bi se potegovali za svoje pravice.

Sicer pa sindikat in delavci vodstvu očitajo marsikaj. Od tega,

da še ni izdelalo sanacijskega programa, ki bi oživil proizvodnjo in ohranil delovna mesta, od tega, da hoče ozka skupina vodilnih ljudi podjetje enostavno prodati agenciji za prestrukturiranje. Sindikat se zato zavzema, da do podpisa pogodbe z agencijo ne bi prišlo, saj je že dovolj grenka izkušnja z bivšim delom podjetja TOBI v Bistrici pri Rušah, ki so ga preoblikovali v mešano podjetje Eurodisc, vanj vložili kup denarja, podjetje pa nikakor ne zaživi znova.

O razmerah, med drugim delavci tudi še niso dobili oktobrske plače, so na zboru govorila tudi nekatera gesla na transparentih: Potrebujemo denar za kruh in ne za osebne računalnike direktorjev; Kdo hoče naš denar – vlada ali direktorji? itd. Sindikat je pripravil seznam zahtev v sedmih točkah, ki so jih delavci potrdili. S tem so SKEI pooblastili, da se naprej bori v njihovem imenu.

Prva med zahtevami je, naj sindikat zahteva prekinitev postopka ugotavljanja presežnih delavcev za 480 ljudi, ki jih namestila vodstvo poslani na zavod za zaposlovanje. Moratorij na ta postopek naj velja tako dolgo, dokler bodo razmere v TVT sanirane. Prav tako je treba izdelati vmesni program za omilitev težav teh 480 delavcev, kar naj opravi strokovna komisija, v kateri bo tudi predstavnik SKEI. Uresničiti je treba vse zahteve in stališča sindikata TVT v zvezi z reševanjem presežnih delavcev. Zaradi poraznega položaja koncerna sindikat zahteva izdelavo sanacij-

skega programa, ki naj zagotovi prihodnost kolektiva in njegovih delavcev. Dalje zahtevajo ugotovitev odgovornosti vseh pri oblikovanju mešanega podjetja Eurodisc, ugotovitev odgovornosti vodstva koncerna TVT za razmere v tem poslovnem sistemu in razrešitev najožjega vodstva koncerna. Če te zahteve sindikata in delavcev ne bodo uresničene do 2. decembra letos, bodo tega dne vsi delavci TVT začeli stavkati.

Torkov zbor pa je hotel speljati na tanek led predstavnik Tomšičeve Neodvisnosti Avrelj Prele, ki je stopil pred mikrofonom kljub temu, da mu predstavniki svobodnega sindikata niso dali besede. No, potem pa so ga delavci enostavno izžvižgali in ga niso hoteli poslušati. Prizorišče pa je zapustil v spremstvu varnostnikov.

Na torkovem zboru ni bilo nikogar od vodilnih ljudi v TVT, menda so iskali denar za plače. Kasneje pa je direktor koncerna Mitja Zagoršek izjavil, da ni vodstvo tisto, ki uničuje podjetje, temveč ga ruši sindikat s takšnim svojim delovanjem. Prav tako je sindikatu očital, da se ni vključil v ugotavljanje presežnih delavcev takoj, to je pred kakšnim dvema mesecema, ko so se razmere v TVT tako poslabšale, da je bilo treba pošiljati ljudi na čakanje. Sedaj pa da sindikat hoče, da bi ves postopek začeli znova.

Ker v torek do 15. ure delavci TVT niso dobili osebnih dohodkov za oktober, so v sredo stavko nadaljevali. Stavkali bodo, dokler ne bodo dobili plač. Blaž Grča

Ministrstvo za delo naj ponovno presodi odlog plačevanja davkov in prispevkov

Vlada Republike Slovenije je 5. avgusta letos po obravnavi načrta posegov v podjetja, ki so iz različnih naslovov prejela proračunski denar, sprejela sklep o načinu in pogojih odlaganja davkov in prispevkov v letu 1992. V tem sklepu je med drugim v točki 9. določeno, da plače delavcev, za katere podjetje predloži nalog SDK-ju, ne smejo v masi preseči 85% zneska povprečne plače na delavca v gospodarstvu po zadnjih uradnih podatkih Zavoda Republike Slovenije za statistiko pred sklenitvijo pogodbe. Pogodbo sta sklenila posamezno podjetje in ministrstvo za finance. V njej je določeno obdobje odloga davkov in prispevkov, ni pa definirano, da se plače kakorkoli zamrznejo. Sindikat je pristal na omejitve mase plač na 85% zneska povprečne plače na delavca v gospodarstvu in na izplačilo drugih prejemkov delavcev po kolektivni pogodbi v najnižjem znesku, nikakor pa ni pristal v zamrznitev mase plač za celotno obdobje odloga (6 mesecev).

Ker poznejša navodila ministrstva za delo SDK-ju, v zvezi z določanjem zgornje meje plač govorijo praktično o zamrznitvi le-teh vse do plačila davkov in prispevkov, v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije menimo, da so bili delavci oziroma sindikat pred podpisom pogodbe zavedeni. Glede na razpis pogovora za odlaganje davkov in prispevkov smo namreč menili, da se bo masa plač mesečno usklajevala z gibanjem povprečne plače.

Iz omenjenega razloga Ministrstvu za delo predlagamo, da v podjetjih, ki jim je odloženo plačilo davkov in prispevkov, spremeni obrazec in navodila SDK-ju za izplačevanje plač po sklepu vlade z dne 5. 8. 1992 tako, da se masa plač mesečno usklajuje z rastjo povprečne plače delavcev v gospodarstvu Republike Slovenije.

Sandi Bartol,
območna organizacija ZSSS
za Gorenjsko

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Cena 520,00 SIT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil. Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«. Cena 350,00 SIT

● ROKOVNIK – PRIROČNIK '93

Koledarski del – Blok za zapiske – Vsebinski-sindikalni del. Cena 700 SIT.

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem. Cena 520,00 SIT

● Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cene in balkanske plače – Izhodišni osebni dohodki – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače. Cena 400,00 SIT

● Aleksej Cvetko

NOVA UREDITEV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti. Cena 500 SIT

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Kako uveljaviti izv. ● Rokovnik-priročnik '93
..... izv. ● Moje pravice na izv. ● Nova del. zakon.
..... izv. ● Stanov. razmerja izv. ● Plačni sistem
..... izv. ● Delavci in uprav. izv. ● Nova ureditev...

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne:..... Žig Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

NAŠA 50-LETNICA

Za božjo voljo!

Moj časopis je praznoval svoj petdeseti rojstni dan. Ne vem, kakšnega ključa rezultat so bili gostje na proslavi in pojedini. Poklicni delavci v redakciji, to že, rejniki in varuhi, nekdanji uredniki, sedanji tiskarji in nekateri sodelavci tudi; drugi pa slej ko prej kar tako predvolilno nabrani v reprezentančen šopek, ki naj bi ga položili predsedniku slovenskega predsedstva v naročje.

Pa ga ni bilo. Ne šopka, ne Kučana. Prišli so le njegovi stražarji, pregledali ped za pedjo in rezervirali parkirni prostor. Predsedniku namreč ta grde stranke zadnje čase očitajo, da z udeležbo na vsaki pasji procesiji zlorablja položaj v predvolilne namene. Obisk na proslavi delavskega časopisa bi bil kričec primer takšnega ravnanja, zato je odstopil s te ravni in že čez dva dni prijazno odkril spomenik konju v Slovenj Gradcu.

Tako so mnogi morali skrbno pripravljene besede za prijateljski klepet z Milanom natresti kar predsedniškemu kandidatu Kacinu. Ta je v okolju, ki lahko bistveno vpliva na nekaj sto tisoč volivcev, očitno užival, zato pa toliko manj kaka desetina obglavljenih revolucionarjev.

Tisti med njimi, ki se mi je pred davnimi leti ob seznamu podpisnikov proti usmerjenemu izobraževanju utisnil v neizbrisen spomin z zgodovinsko izjavo: »Te ljudi je treba zafukat!«, je prav kalnih oči spremljal dogajanje čez nagovore, Janija, Kreslina in Bibiča, tja do tretjega kozarca. Takrat pa je očitno zaznal, da so ob njem isti ritolizniki, ista pritlehnost, da se ni nič spremenilo, da je grobosti in splošnemu zanikovanju pot znova lahko odprta, da lahko spet uživa. Kako že gre tista o volku, dlaki in nravi? Zmrzilo me je.

Moj časopis je praznoval svoj petdeseti rojstni dan tako, da je na 24 straneh objavil z imeni in priimki besede in portretne fotografije 8 državnih funkcionarjev, 9 strankarskih funkcionarjev, 26 sindikalnih funkcionarjev, 5 nekdanjih urednikov, 12 (karikature) sedanjih urednikov in novinarjev, 3 direktorjev slovenskih podjetij in 3 stalnih sodelavcev. Na množični fotografiji je objavil tudi vse kandidate združene liste. Poleg nje pa je na dekorativnih fotografijah brez imen, priimkov in besede mogoče videti množice delavk in delavcev na protestnih shodih, za stroji in pri pobiranju smeti.

Pa je moj časopis na sedmi strani objavil, za božjo voljo, tudi besede nekdanjega urednika Vinka Trinkausa:

»... Slik sindikalnih voditeljev nismo objavljali, le utrinke...

... Ko sem želel uresničiti svoj glavni življenjski cilj, pisati o delavcih, sem predsednika Popita prosil...

... Sedem tednov me ni sprejel na razgovor. Ko pa sva ga v prisotnosti Slavka Bohanca le opravila, je bil prvi stavek, ki mi ga je Popit povedal: »Na tajništvu smo se odločili, da te razrešimo.«

Vinko, oprost, ker sem te krajsal.

Doro Hvalica

ČIMVEČ DELAVSKO IN SOCIALNO ČUTEČIH POSLANCEV

O pripravah Svobodnih sindikatov na parlamentarne volitve pišemo v rednih rubrikah DE, zlasti v predvolilnem kotičku. Z redne tedenske tiskovne konference Svobodnih sindikatov zato objavljamo le nekaj najpomembnejših sporočil Milana Utroša in Dušana Semoliča.

Izhodišče za letošnje volilno ravnanje Svobodnih sindikatov temelji na negativnih izkušnjah volitev leta 1990, ko so sindikati s svojo pasivnostjo omogočili izvolitev asocijalnega parlamenta. Prav zato letos Svobodni sindikati ne kandidirajo le za mesta v državnem zboru, ampak tudi v državnem svetu. Sprevideli so, da je poslanec v parlamentu učinkovitejši kot zborovalci pred njegovo zgradbo. Svobodni sindikati kandidirajo za tri od štirih mest, ki so v državnem svetu rezervirana za predstavnike delojemalcev. Milan Utroša pravi, da so se odločili tako, ker priznavajo sindikalni pluralizem. Tolikšno število članov državnega sveta iz vrst Svobodnih sindikatov pa izraža razmerje med sindikati in njihovo številčnostjo.

Svobodni sindikati se še vedno čudijo prehodni določbi zakona o volitvah v državni svet, po kateri stranke lahko kandidirajo tudi vanj, saj so prepričani, da je ta rešitev v nasprotju z dikcijo ustavo. Ta zbor je namreč predviden le za nosilce socialnih in drugih posebnih interesov, medtem ko je prostor za politične stranke v državnem zboru. Milan Utroša se boji, da bo

takšna rešitev, če bodo stranke zasedle vseh 22 mest predstavnikov lokalnih interesov, onemogočile nadzorno vlogo državnega sveta nad državnim zborom. Zaradi tega so se Svobodni sindikati odločili, da lahko njihovi funkcionarji kandidirajo tudi za predstavnike lokalnih interesov. Na predlog volivcev so vložene kandidature za 5 aktivistov Svobodnih sindikatov kot predstavnikov lokalnih interesov. Utroša misli, da programi teh kandidatov bolj kot programi strank upoštevajo konkretne interese v lokalnem okolju.

Sindikalni funkcionarji kandidirajo tudi na listah petih političnih strank. Svobodni sindikati bodo veselili vsake izvolitve, saj se zavajajo, da po ustavi nimajo več pravice do nastopanja v državnem zboru, odpadla je tudi njihova pravica predlaganja zakonov in pravica vlaganja amandmajev na zakone.

Svobodni sindikati bodo članstvu predlagali, naj glasuje za kandidate iz vrst sindikalnih funkcionarjev ne glede na listo, na kateri kandidirajo. Svojim kandidatom bodo pomagali tudi v predvolilni kampanji in zanje bodo natisnili posebne letake.

Utroša je komentiral tudi pogovor s predstavnikoma strank, o katerem smo pisali v zadnji številki DE. Dejal je: »Bilo je veliko obljub in čas bo pokazal, koliko držijo. Zaradi slabih izkušenj mislimo, da je prava garancija za delavcem naklonjeni parlament le izvo-

litev sindikalistov v državni zbor.«

Utroša je ostro zavrnil tudi pisanje Borisa Mazalina, predsednika Konfederacije 90, ki so ga prejšnji teden objavili nekateri časopisi. Po Mazalinovem mnenju bodo volitve predstavnikov sindikatov le grda in umazana volilna farsa, s katero si bodo nekateri sindikati umazali roke in še bolj zastupili odnose med sindikati. Utroša pravi, da so Svobodni sindikati svoje sogovornike in javnost pravilno obveščali, da je v Sloveniji več sindikalnih zvez in tudi več močnih samostojnih sindikatov. Svobodni sindikati so pred dvema letoma in pol preverili organizacijo in zbrali podpisne izjave prav od vsakega člana. Sindikalni voditelji z Obale pa so prav takrat začeli ustanavljati samostojno sindikalno organizacijo. Kljub

temu je Zveza svobodnih sindikatov ostala najmočnejša in najbolj vplivna sindikalna organizacija v Sloveniji. Mazalin ima danes težave, ker članstvu ne more dopovedati, zakaj obalni sindikati nimajo npr. predstavnika v upravnem odboru Zavoda za zdravstveno zavarovanje in drugih republiških organih. Utroša je tudi povedal, da so Konfederacijo 90 lansko leto zapustili Plohovi Neodvisni sindikati Slovenije, pred kratkim pa še Svet kranjskih sindikatov. Svobodni sindikati se niso ukvarjali z drugimi sindikati. Zdaj pa so k temu prisiljeni, saj je po Utroševem mnenju Mazalin prešel razumno mero.

V novi parlament mora priti čimveč delavsko in socialno čutečih poslancev. Tako menijo Svobodni sindikati in temu cilju bodo posvetili tudi svoje moči v predvolilnem obdobju.

Franček Kavčič

Čestitke

Ob okroglem jubileju – 50. obletnici izhajanja časopisa Delavska enotnost, vam v imenu predsedstva Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije in v svojem imenu iskreno čestitam.

Prepričan sem, da boste tudi v prihodnje uspešni v uredniški politiki, ki temelji na zagovarjanju interesov in hotenj delavcev.

Mihajlo Zver, sekretar
Sindikata delavcev gostinstva
in turizma Slovenije

Samo ena stvar se večno ponavlja, pa je zmeraj nova in plodna: resnica (Lacordaire). 50-letnica našega skupnega časopisa je dovolj zgovoren dokaz za to. Tudi v prihodnje naj ostrino novinarskega peresa vodi občutek za stisko človeka

ter želja po opozarjanju, omejevanju in premagovanju krivic, laži in nezakonitega postopanja. Čestitamo!

Območna organizacija ZSSS Velenje,
predsednica Mira Videčnik

Ob okroglem jubileju – 50. obletnici izhajanja časopisa Delavska enotnost, vam v imenu Sindikata obrtnih delavcev Slovenije in v svojem imenu iskreno čestitam.

Martin Muršič, sekretar
Sindikata obrtnih delavcev Slovenije

Iskrene čestitke ob lepem jubileju izhajanja vašega časopisa in dobre želje za naprej.

Martin Mlinar

Iskrene čestitke za 50 let

Vaša rubrika Borza

najti sprejemljivo rešitev in pomagati, da bi delo v MGL normalno steklo. Tako se je v torek sestala komisija mestnega izvršnega sveta za pregled splošnih aktov organizacij. Bila je prisiljena ugotoviti, da njenih poprejšnjih pripomb v besedilo statuta sploh niso vključili.

Druga težava, ki pa se je direktor Janez Pretnar ne zaveda (ali pa noče), je v tem, da ne delavci, ne sindikalisti, ne zbor delavcev, ki je po mnenju ljubljanskega družbenega pravobranilca samoupravljanja Franca Skinderja edini legalni in legitimni organ, ki lahko v nujnih zadevah odloča namesto sveta zavoda (ki ga še ni), o pripombah in spremembah statuta nič ne vedo. In to navzlic deciranemu sklepu zbora delavcev SML, ki ga je sprejelo 52 od takrat 90 zaposlenih delavcev MGL, da mora direktor vodenje gledališča odpreti za javnost in obveščati kolektiv.

Hkrati pa si direktor Pretnar mirno privoščijo premetitev finančno-računovodske referentke gledališča Viktorije Pleško v blagajno, kjer (za manjšo plačo) prodaja vstopnice. Očitno mu je šlo v nos, da si je pred časom, kot namestnica takratnega predsednika sveta zavoda, drznila zaprositi za mnenje o težavah v zavodu družbenega pravobranilca samoupravljanja. Ni pa ga motilo, ko ji je naročil, naj sodeluje pri izračunu novembrskih plač, saj tega drugi ne znajo.

Igor Žitnik

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in sindikati

Avtor obrazložitve je Gregor Miklič.

Cena 490 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 313-942 in 311-956. Telefaks 061-311-956.

IZIDOM – NOVO – PRED IZIDOM – NOVO

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4 nepreklicno naročam(o) brošuro ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI.

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne: Žig Podpis naročnika

STALIŠČA RAZŠIRJENE SEJE ROS DRŽAVNIH IN DRUŽBENIH ORGANOV SLOVENIJE Z DNE 19. 11. 1992

na kateri so sodelovali predstavniki organizacij sindikata upravnih organov občin in republike. Prisotni so bili tudi predstavniki sodniškega in policijskega sindikata.

Na seji smo obravnavali realizacijo odločbe in sklepa Ustavnega sodišča (Ur. list RS št. 53/92) in soglasno sprejeli naslednja stališča:

1. Republiški odbor je ugotovil, da ni sprejemljiv odnos vlade do legitimnega sindikata, kajti na svojo zahtevo ni dobil odgovora niti se povabljeni predstavniki vlade seje niso udeležili.
2. Sindikat vztraja pri spoštovanju in obveznem izvajanju zakonov in odločb sodišč kot bistvu pravne države.
3. Sindikat zahteva od vlade R Slovenije in izvršnih svetov občin, da se delavcem izplačajo skladno z odločitvijo Ustavnega sodišča razlike v plačah od 1. 6. 1992 do 30. 9. 1992.

Pripravljeni smo se dogovarjati o dinamiki in načinu izplačila razlik.

4. Vlada naj sprejme odločitev o izhodiščni plači v skladu z zakonom za mesec november 1992.

5. V upravnih organih, kjer ni sprejet zakonsko obvezen akt o nagrajevanju, naj se vsem zaposlenim izplačuje enak odstotek stimulacije.

6. Če pogajanja do 25. 11. 1992 ne bodo uspešna, bo sindikat uporabil vse pravne poti za uresničitev odločbe Ustavnega sodišča in organiziral vse zakonite oblike pritiska po odločitvah članstva in organov sindikata.

7. ROS je določil skupino za pogajanja z vlado, ki jo sestavljajo predsednik sindikata, sekretar sindikata, predsedniki konferenc dejavnosti v sindikatu.

Josip Zajc, predsednik

Dr. Emil Rojc

Kariera kot spreminjanje Podjetništvo in razvoj kadrov

Podjetniške razvojne zasnove v razvitih državah že od sredine sedemdesetih let ne gradijo več na novih tehnologijah kot osnovnem spodbujevalcu razvoja, ampak predvsem na kadrih. To postavlja v ospredje skrb za razvoj človeških potencialov, za uveljavljanje različnih sistemov in metodologij razvoja kadrov ter modelov planiranja karier sodelavcev. Po tej poti je mogoče spodbuditi načrtovanje osebnega strokovnega razvoja do zgornjih meja posameznikove zmožnosti. Z načrtovanjem karier je mogoče sodelavcem približati možnosti razvoja njihove poklicne poti in jih usmerjati k delu, v katerem bodo najuspešnejši. Zadovoljstvo pri delu pa je močan vzvod sproščanja človekove ustvarjalnosti.

Želja in namen avtorja te brošure sta bila, skrajšati poti iskanja in uveljavljanja novih prijemov v kadrovske dejavnosti naših podjetij. Zato v njej seznanja s konkretnimi metodološkimi pripomočki. Poslovodstva in strokovne kadrovske službe v podjetjih jih bodo skladno s svojo poslovno filozofijo in kadrovske razvojne strategije lahko prilagodili svojim potrebam in pričakovanjem.

Priročnik je izšel pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4. Cena priročnika je 850 SIT.

Kdo bo sodnega dne zagotavljal neodvisnost
sodstva?

Velko S. Rus

Osel se zdi oslu najlepši in prašič prašiču.

Latinski izrek

Ene vrste tiči skupaj letijo.

Domači pregovor

MLADA ŽE, TODA VELIKO PREDRAGA DRŽAVA

Tudi člani upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije trdijo, da je stopnja obremenitve plač v naši državi med najvišjimi v Evropi. To pa še kako povečuje ceno dela. Strokovnjaki zatrjujejo, da je treba razbremeniti stroške poslovanja, torej znižati davke in prispevke, treba pa je razbremeniti tudi plače. Skratka, vlada naj bi pripravila tako ekonomsko politiko, da bo s takojšnjimi ukrepi mogoče znižati stroške poslovanja podjetij in tako povečati konkurenčnost našega gospodarstva. Davke in prispevke, ki obremenjujejo ceno dela, je treba znižati takoj, saj so zdaj višji kot kdajkoli.

Kajpak z mnenjem članov upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije soglašajo tudi predstavniki podjetij. Mariborska Jeklotehna, na primer, je

morala lanski september za socialno varnost in dohodnino odrediti 69,4 odstotka na neto plačo, septembra letos pa se je ta delež povečal na 107 odstotkov. Za davek na dobiček je Jeklotehna Maribor v prvih devetih mesecih lani plačala 900.000 tolarjev, letos v enakem obdobju pa več kot dvakrat toliko.

Po osamosvojitvi smo dobili lastno državo, a očitno drago, ki je na nekaterih področjih vpegljala sodobni davčni sistem, malo pa je storila za racionalizacijo svojega delovanja, saj je upravna nadgradnja prevelika,« zatrjuje mag. Marjan Cerar, glavni direktor Belinke.

Pravijo, da na finančnem ministrstvu odgovor vlade na zahtevo Gospodarske zbornice Slovenije po znižanju davkov in prispevkov še pripravljajo. A. U.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 45

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, jungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je (061) 317-298; žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. Počitniška hišica v Bohinju – opremljena za 6 oseb, tri spalnice, kopalnica, WC, dnevni prostor, kuhinja, ograjen vrt, garaža. Cena 45 DEM. Termini najmanj 3 dni. Občasno je možno najeti dve hišici.

2. Apartmaji na Pokljuki – veliki apartma za 4 osebe, garsonjera za 2 osebi. V celoti opremljeni. Cena od 26 do 35 DEM na dan v tolarški protivrednosti

3. Garsonjera v Kranjski Gori – v celoti opremljena za 4 osebe. Cena 28 DEM na dan.

4. Apartmaji na Rogli – opremljeni za 4 osebe: bivalni prostor, kuhinja, kopalnica, predprostor. Cena 35 DEM.

5. Apartmaji na Kopah – opremljeni za 4 osebe: bivalni del, kuhinja in TWC. Cena 32 DEM.

6. Hišice na Veliki planini – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije. Za vzdušje poskrbi plinska razsvetljava in kamin na trdo gorivo. Termini v decembru (razen za novo leto). Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.

7. Počitniški dom v Kranjski Gori – dve- in triposteljne sobe, etažne sanitarije. Cena penzijske storitve: otroci 3–6 let 17 DEM, 6–14 let 20 DEM, odrasli 24 DEM. Termini od 10. do 28. decembra. Kličite (061) 310-047.

Zdravilišča

1. Hišica v Termah Čatež – opremljena za 5 oseb: spalnica, dnevni prostor s kuhinjsko nišo, kopalnica. Cena 42 DEM, vključuje kopališke karte.

2. Apartma v Atomskih Toplicah – opremljen za 4 osebe. Cena 35 DEM – vključuje kopališke karte.

Morje

1. Trisobno stanovanje v Novigradu – termini v novembru in decembru. Cena 27 DEM na dan.

2. Enosobno stanovanje v Barbarigi – termini po dogovoru. Cena 21 DEM na dan.

Smučanje med šolskimi počitnicami

Smučanje v Italiji – Formi di Sopra ali Civetta – termini od 25. januarja do 6. februarja 1993; odhod vsako soboto. Informacije in prijave na telefon (061) 312-185

B. POSEBNO OBVESTILO – Novoletna ponudba bo objavljena v posebni rubriki. Sedanje objave veljajo do 20. decembra.

C. IŠČEMO POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI

Lastnike počitniških zmogljivosti v Bohinju, Kranjski Gori ali na Rogli vabimo, da proste termine za novoletna praznovanja ponudijo Borzi sindikalnega turizma. Zimske šolske počitnice bodo: Ljubljana in Maribor od 30. januarja do 8. februarja, druge regije od 23. do 31. januarja.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: ob potrditvi rezervacije takoj plačate 30% celotnega zneska, preostali del mora biti poravnani 7 dni pred odhodom. Pri odgovori daljši od 15 dni za že rezervirani termin, zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri odgovori, krajši kot 15 dni, zaračunamo stroške in 20% celotnega zneska. Pri krajših odgovorih zahtevamo plačilo v celoti. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 10%. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. **Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 15 dni pred začetkom potovanja.**

Želimo vam prijetno bivanje, kjerkoli ste – Borza sindikalnega turizma.

Metod Zalar, direktor borze

»IZNAJDLJIVI« IN DRUGI KOMUNALCI

Odlok, ki določa način oblikovanja cen komunalnih storitev, tako komunalcem kot uporabnikom pravzaprav ne prinaša veliko novega. Cene komunale ostajajo na vajehtih, hkrati pa imajo komunalna podjetja nekaj več možnosti, prilagajati se rasti cen življenjskih potrebščin. Velike razlike med cenami tovrstnih storitev po posameznih občinah ostajajo. Izgubariji, katerih število narašča, se zgolj s prilagajanjem rasti cen življenjskih potrebščin ne bodo izveleli, drugi pa bodo lahko »uspešni« še naprej.

Vlada s pomočjo odloka spreminja cene pridobivanja in distribucije vode, prečiščevanja in odvajanja odpadkov, pridobivanja, prenosa in distribucije plina, daljinskega ogrevanja, odvoza in odlaganja odpadkov, torej cen osnovnih komunalnih storitev. V isti odlok pa uvršča tudi neprofitne stanovanjske najemnine. Lestvica, ki določa največjo možno rast cen komunalnih storitev, je nekoliko liberalnejša od prejšnje. Vsebuje pet možnosti: če se dražijo življenjske potrebščine do vključno 3 odstotke na mesec, se komunalne cene ne spreminjajo; če je statistična rast življenjskih potrebščin med 3 in 5 odstotki, lahko komunalci dvignejo cene za pol te rasti; pri rasti cen življenjskih potrebščin med 5 in 8 odstotki lahko svoje cene dvignejo za 60 odstotkov te rasti; če cene življenjskih potrebščin porastejo za 8 do 10 odstotkov, lahko komunala izkoristi 70 odstotkov te rasti; če pa je rast življenjskih potrebščin višja, je

dovoljena rast cen komunalnih storitev 80 odstotkov rasti življenjskih potrebščin.

Če je inflacija nižja, lahko komunalci uporabijo kumulativno, torej skupno večmesečno rast cen življenjskih potrebščin. Lestvica je blizu tisti, za katero se je pogodil sindikat ob podpisu kolektivne pogodbe za negospodarstvo. Odlok velja štiri mesece. Če bo v tem času prišlo do socialnega sporazuma, pa je vlada pripravljena to lestvico nemudoma prilagoditi.

Zanimivo je, da so cene komunalnih storitev po občinah zelo zelo različne. Razlik med najnižjimi in najvišjimi cenami pa ne gre pripisovati zgolj različni politiki cen v posameznih občinah in posameznih podjetjih, opozarjajo na ministrstvu za trgovino. Potrebno je namreč upoštevati tudi različne tehnološke postopke pri delu komunalcev. Seveda pa ne gre pozabiti tudi na različno socialno politiko.

Vsekakor je republiška vlada podedovala nekaj neobičajnega, ko je prevzela skrb za komunale. Občine, kjer so bili komunalci obrnjeni k porabnikom in niso pretiravali pri cenah, in druge, ki so poslovale z visokim dobičkom. Značilen primer drage komunale in kršenja cenških odlokov je Ljubljana.

Mnogi pravijo, da bi bilo pošteno vzeti pod drobnogled prav vse komunalce v Sloveniji, primerjati tehnologijo tovrstnih podjetij in upoštevati posebnosti po občinah in potlej enim dopustiti podražitve, drugim pa ceno oklestiti. A. U.

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 11. 1992 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Novo obrestne mere na revalorizirano osnovo

Revalorizacijska stopnja za november 1992 znaša 3,4% mesečno, preračunano na letno raven 50%.

REALNE MESEČNE IN LETNE OBRESTNE MERE ZA TOLAR-SKE DEPOZITE SO:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	2,04%–2,21%	27,94%–30,56%
– vezava sredstev nad 1 mesec	3,90%–3,98%	59,00%–60,50%
– vezava sredstev nad 2 meseca	3,98%–4,05%	60,50%–62,00%
– vezava sredstev nad 3 mesece	4,05%–4,20%	62,00%–65,00%
– vezava sredstev nad 6 mesece	4,20%–4,29%	65,00%–66,50%
– vezava sredstev nad 12 mesecev	4,29%–4,36%	66,50%–68,00%

POSEBNA PONUDBA ZA PRIVATNE OSEBE:

Za vezavo sredstev od 31 do 90 dni:	MESEČNE	LETNE
– do 10.000,00 SIT	3,90%	59%
– od 10.001,00 SIT do 50.000,00 SIT	3,98%	60,50%
– nad 50.001,00 SIT	4,05%	62,00%

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE! NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881.

KONZUMI

KONZUM d.o.o. LINHARTOVA 13, 61000 Ljubljana

PONUDBA SINDIKATOM PODJETIJ ŠT. 16

NA ZALOGI IMAMO VEČJE KOLIČINE TEHLE ARTIKLOV, KI JIH DOSTAVIMO:

SLADKOR 1/1	67,00 SIT/KG
OLJE, SONČNIČNO, PVC 1/1	138,00 SIT/LIT
MAKARONI CERES, štiri vrste, 1/2 kg	76,00 SIT/KOM
SARDINE V OLJU, 125 g	59,00 SIT/KOM
SKUŠA FILETI, 125 g	94,00 SIT/KOM
SADNI SIRUPI – različnih okusov, 1/1	195,00 SIT/LIT
CEDEVITA PUMAR, limona, C vitamin	118,00 SIT/KOM
KIS ALKOHOLNI AROM, KISKO 1/1	109,00 SIT/LIT
KAVA – UVOZ AVSTRIJA	396,00 SIT/KG

SOKOVI PFANNER 1 LIT 50%, 60%, 100% ZELO UGODNO! POSEBNI PROGRAMI ČISTIL IZ AVSTRIJE – KREME IN MILA PALMOLIVE, MEHČALCI MEDO, POMIVALNE GOBICE, CIF, AJAX, MREŽICE ZA ROSFREI POSODE, VILEDE, ALU FOLIJA, LAK ZA LASE – TAFT IDR. PO ZELO UGODNIH CENAH!

PRALNI PRAŠEK WEISSER RIESE 3/1	599,00 SIT/PAKET
PRALNI PRAŠEK FAKS HELIZIM 3/1 BIO	470,00 SIT/VREČKA
WC PAPIR 8/1	185,00 SIT/KOM

PO PREDHODNEM DOGOVORU JE MOGOČE NAROČITI MNOGE DRUGE ARTIKLE!

PRIPRAVLJAMO PAKET – »KOŠARICA ŽIVLJENJSKIH POTREBŠČIN« – NA OBROČNO ODPLAČEVANJE

PAKET JE ZELO PRIMEREN ZA PODJETJA OZ. SINDIKALNE ORGANIZACIJE, KI DAJEJO FINANČNO POMOČ DELAVCEM!

SINDIKALNI ZAUPNIKI LAHKO ŽELENE KOLIČINE NAROČIJO PISNO NA NASLOV KONZUM d.o.o., LINHARTOVA 13, LJUBLJANA ALI PO FAKSU 061-110-338.

INFORMACIJE DOBITE PO TEL. 061-320-963!

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE, Ljubljana, Dalmatinova 4
KONZUM d.o.o. Ljubljana, Linhartova 13
DELAVSKA HRANILNICA d.o.o. Ljubljana, Dalmatinova 4

PONUDBA SINDIKATOM PODJETIJ

Ugoden nakup košarice življenjskih potrebščin

Skrčeno košarico sestavljajo tile izdelki:

olja 1/1 – pvc	2 kom
sladkor 1/1	2 kg
moka tip 500 5/1	5 kg
testenine razne	3 kg
riž	2 kg
polenta 1/2	1 kom
tune fileti 125 g	2 kom
sardele v olju	3 kom
pašteta 100 g	1 kom
zdrob 1/2	1 kom
sol 1/1	1 kom
kis kisko 9%	1 kom
grah 200 g	1 kom
čokolino 200 g	1 kom
cedevita	1 kom
paradižnikov koncentrat	2 tubi
kava 1/2	1 kom
pudingi	2 kom
fižol rjavi 850 g	1 kom
majoneza	1 tuba
gorčica	1 tuba
knorr juha	4 kom
goveja kocka 10/1	1 kom
marmelada 1/1	1 kom
čaj šipek	1 kom
pralni prašek 3/1 (Weisser-Riese)	1 kom
toaletni papir 8/1	1 kom
zobna krema	2 kom
milo	2 kom
šampon	1 kom
čistilo za posodo	1 kom
artikli po dogovoru	
karton	1 kom
Vrednost paketa je 7000 tolarjev.	

Sindikalni zaupniki v podjetjih zberite naročila in jih pošljite pisno (tudi po telefaksu št. 061/110-338) na naslov Konzum d.o.o. Ljubljana, Linhartova 13.

Plačilni pogoji:

a) plačilo v celoti po prevzemu paketa ob prvi plači;
b) plačilo v treh zaporednih mesečnih obrokih po kreditni pogodbi, ki jo sindikati podjetij sklenejo z Delavsko hranilnico. Pri obročnem odplačilu imajo prednost nakupa tiste sindikalne organizacije, ki svoja sredstva varčujejo pri Delavski hranilnici – ta tudi sicer omogoča kreditiranje.

Pri plačilu pod a) je cena paketa 7000 tolarjev. Pri plačilu na tri obroke je mesečni obrok 2667 tolarjev. Vsem naročnikom zagotavljamo dostavo po dogovoru s sindikalnim zaupnikom na sedež podjetja. Vse informacije dobite po telefonu 061/320-963 ali 110-338.

Pogosto se je že zgodilo, da je oblast prepovedala tisk, ni pa se še zgodilo obratno, da bi tisk prepovedal oblast.

Tibor Dektes

Delavske predstavnik v parlament!

Seznam predstavnikov Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki kandidirajo na listah različnih strank, kot neodvisni kandidati ali kot kandidati ZSSS na volitvah za državni zbor in državni svet Republike Slovenije

Naj nam ne bo vseeno!

Ni vseeno, kaj razumemo z besedami »delavske predstavnik v parlamentu«. Izkušnje zadnjih dveh let in pol kažejo, da zahteva po človeka vrednem življenju ne more pomeniti le razočaranih in jeznih delavskih množic z zastavami in transparenti pred parlamentom, temveč tudi izvolitev njihovih predstavnikov v parlament. To je lahko največji prispevek k uveljavljanju naših zahtev po dobrem plačilu, vzpostavitvi pravičnega in enakopravnega socialnega partnerstva ter pravic do sodelovanja, kadar gre za vprašanja ekonomske in socialne varnosti delavcev.

Smo pred volitvami novega parlamenta, ki bo s svojimi odločitvami krojil usodo slovenskega delavca. Prav zaradi tega nam ne more biti vseeno, kdo bo izvoljen v državni zbor in državni svet Republike Slovenije!

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je neustrahovana in resna organizacija članov, ki na volitvah ne sodeluje, zato pa kandidirajo naši predstavniki na listah različnih strank in kot neodvisni kandidati, kar je izraz notranje pluralnosti naše organizacije. Izvolitev naših predstavnikov pa je lahko največje zagotovilo, da bo sestava novega parlamenta delavska in socialno bolj čustvena od sedanje. Z izvolitvijo naših predstavnikov v parlament bodo tudi poslanske klopi postale torišče boja za delavske pravice. Danes so nam ostale le stanke in cesta.

Evropski sindikati Slovenije Pogovor z delegacijo evropskih parlamentarcev

V okviru svojega obiska v Republiki Sloveniji, se je delegacija Evropskega parlamenta, ki jo je vodil Paraskvas Avgerinos, med drugim srečala tudi s predstavniki nekaterih slovenskih sindikalnih organizacij. Vodja delegacije Grik Avgerinos je na začetku pogovora povedal, da nekateri parlamentarci nekoliko že poznajo sindikalno gibanje na Slovenskem, saj se je kot vodja delegacije parlamentarcev konces aprila letos že pogovarjal z voščtvoni, kot je dejal, »glavnih sindikatov v RS«, oziroma ZSSS.

Evropski parlamentarci so članu predsedstva S ZSSS Milanu Utršič in drugim predstavnikom sindikalnih organizacij zastavljali predvsem naslednja vprašanja: kakšni so pogledi sindikatov na vladno politiko brzdanja inflacije in politiko Gospodarske zbornice Slovenije, ki vidi glavni vzvod za izboljšanje gospodarskega razvoja v zviševanju produktivnosti, odnos do sprejetega lastniškega zakona, odnos sindikatov do političnih strank, pogledi na sindikalni pluralizem (oziroma, kot je slikovito dejal sindikalist Brian Simpson iz Velike Britanije: ali so možni, da bi sindikati v Sloveniji govorili z enim glasom), mednarodno sodelovanje sindikatov, zanimali pa so jih tudi podatki o poprečnih plačah v Sloveniji in življenjskih stroških ter še nekatere druge pravice iz kolektivnih pogodb.

Paule Vrhovec

KAJ DELAJO

v republiških odborih

SDE Sindikat delavcev dejavnosti energetike

Nadaljujemo pogajanja

V obdobju po zadnjem pogajanju med vlado Republike Slovenije in stavkovnim odborom SDE so v sindikatu dejavnosti potekale številne akcije za konkretizacijo »sporazumov«, ki naj bi v predloženem obdobju, to je do sklenitve leta, pospešile spremembo in dopolnitve kolektivne pogodbe elektrarne. Slovenije in kolektivne pogodbe premožnega elektrarna. Podlaga domesti nekateri dodatne tarifnega dela, ta pogodba pa pogajanja 23. septembra letos. »Skupne izjave«, sprejete na pogajanjih, bodo o vsem pogajali 25. novembra letos. Sja prirabe in dopolnitve naj bi po predlogu strokovna sprejeli in podpisali v roku 6 mesecev.

Pogajanje 25. t. m. bo poleg izplačila novembrskih osebnih dohodkov, ne mejo, tu tudi drugim sporim oziroma odprtim vprašanjem. Med drugim tudi razliki za premožni izplačane osebnih dohodke za obdobje januar-september 1992.

Stiki z Italijani se tesneji

Delegacija SDE Slovenije je 23. t. m. obiskala vodstvo regionalne sindikalne organizacije FNLE C. G. I. L. za Furlanijo in Julijsko Krajino v Trstu. Člji obiska je bil dosežen. Izobilikovana je bila vsebina predloga »protokola« o sodelovanju sindikata dejavnosti s sindikatom FNLE C. G. I. L. na ravni države Italije. Podpisali naj bi ga v drugi polovici januarja prihodnje leto, ko bo delegacija SDE Slovenije obiskala vodstvo panožnega sindikata FNLE C. G. I. L. v Rimu.

Ob tej priložnosti smo se dogovorili tudi za nekajdnevni obisk študijske skupine SDE Slovenije. Proutevala naj bi zgradbo, vsebino in izvajanje njihove panožne kolektivne pogodbe v praksi in se seznanila z njihovimi izkušnjami s kolektivnimi pogodbami nasploh. Dogovor naj bi realizirali v obdobju priprav izhodnih za pogajanja o spremembi in dopolnitvah kolektivne pogodbe elektrogospodarstva in kolektivne pogodbe premožnega Slovenije. V marcu ali aprilu naj bi z njihovo strokovno pomočjo realizirali tudi tridnevni seminar za predsednike sindikatov podjetij s temo informiranje in komuniciranje.

Na povabilo italijanske regionalne panožne sindikalne organizacije iz Fordenona se bo delegacija odbora sindikata dejavnosti premožnega 3. in 4. decembra udeležila praznovanja dneva italijanskih rudarjev v Canevi. Obisk bo tudi delovne marave.

Ivo Mijlič, sekretar

I. Volitve poslancev v državni zbor

1. volilna enota (Lidija, Jesenice, Kamnik, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Trzin)

osmi volilni okraj (del občine Škofja Loka)

Sandi Bartol
— predsednik Območne organizacije ZSSS Gorenjske

drugi in tretji volilni okraj (Radovljica)

Janez Petkoš
— član republiškega odbora Sindikata gozdarstva Slovenije

peti in deseti volilni okraj (del občine Kranj, Kamnik)

Alojz Omejc
— predsednik sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije

Kristijan Zadel
— predsednik Sindikata lesarstva Slovenije

Dušan Semolčič
— predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Miloš Pavlica
— predsednik sindikata Iskra Holding Ljubljana

Dušan Dolinar
— član republiškega odbora Sindikata državnih in držbenih organov Slovenije

Franc Berginc
— predsednik Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije

Rajko Lesjak
— sekretar sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Igor Vizjak
— predsednik Območne organizacije ZSSS Dolenjske

Albert Vodovnik
— predsednik Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije

(Pred)volilni kotiček

File: Milan Utrša

Grdi, umazani, zli

Znana zgodba, bi po naslovu sodč rekla večina bralec. Vendar je zgodba, ki zadeva slovensko sindikalno sceno, nekoliko drugačna. Predvsem po akterjih, ki v njej sodelujejo, in svojem koncu.

Vrniti se moramo dobri dve leti in pol nazaj, ko je o tabratnih političnih razmerah nastajal slovenski sindikalni pluralizem. Mnogim sindikalnim liderjem se je delo politično močno usmernilo na lokalne in druge sindikate. Rezultat tega je, da je danes pri Zavodu za statistiko vpisanih 30 sindikatov, ki so po svojih aktivnih organizirani za celotno državo. Nekateri sindikatov Slovenije, ker da je ta veliki nekvalitetni sindikat z njo ni dobro imeti kaj skupnega. Pri teh sindikatih se pravi, so si pozabili ogledati evropske sindikalne zakonitosti, ki pravijo, da se politika — predvsem pa oblast, od volitev do volitev spreminjata, sindikati pa ostajajo, in tem močnejši so, čim manj so razdrobljeni.

Zaradi vsega tega mnogi slovenski sindikati ne morejo priti do nekaterih institucij pri vzpostavljanju socialpartnerstva na državni ravni, grozi jim pa tudi, da ne bodo imeli svojega zastopstva pri predstavnih delojemalcev v državnem svetu Republike Slovenije. Svojemu članstvu je ta dejstva težko poneti, ker bi se ob tem ugotovljala smotnost nekaterih dejanj iz preteklosti. Zato se je predsedujoči Konfederaciji 90 v imenu te sindikalne organizacije odločil jamosti (predvsem pa svojim članom) sporočiti, »da so volitve predstavnikov delojemalcev v državni svet velika umazana farsa, s katero si bodo nekateri sindikati umazali roke.« Po njegovem mnenju bodo grdi, umazani, zli tisti sindikati, katerih predstavniki bodo sedeli v državnem svetu.

V našem primeru bo zgodba o grdih, umazanih, zlih imela drugen konec. Člani bodo prej ali slej morali oceniti, ali se umazane igre igrajo zdaj ali pa so se morda pred dobrima dvema letoma in pol. Prekmurci pravimo, da bi vedno počli na koncu.

Vendar so volitve v državni svet le eno področje naših predvolilnih aktivnosti. Pri volitvah poslancev v državni zbor smo se odločili podpreti vsakega od naših predstavnikov, ki se odločijo kandidirati. Pri tem nas stranke, na listah katerih kandidirajo, sploh ne zanimajo, saj gre za ljudi, ki bodo v primeru izvolitve dosledno zastopali delavske interese. Ne potrebujemo nobenega »dokosa«, ki bi naše predstavnike omejevali pri kanvdanju, parlamentu, čimveč naših članov sezimo videti v slovenskem parlamentu, saj je delavstva vedno tesno povezana tudi z odločitvami, ki se sprejemajo prav v njem.

KAJ DELAJO

v območnih organizacijah

Bela krajina

Ni v Skoško delavcem

Na seminarju in posvetu sindikalnih zaupnikov v Semiču smo v prisotnosti gostov Dušana Semolčiča, Branka Medića in Gregorja Mikliča pri obravnavi odbora sindikata do volitev in socialnega partnerstva, lastniške zakonodaje in zdravstvenega zavarovanja v letu 1993 sprejeli naslednji zaključki:

- Svobodni sindikati do volitev v letu 1992 ne bomo neopredeljeni kot na prejšnjih volitvah, ampak bomo aktivni udeleženci. Podpiri pa bodo kandidata za Slovenski parlament, ki s 2. doslednim delom pokazal pozitiven odnos do delavstva in sindikatov kot zastopnikov delojemalcev ter se v svojih programih zavzemajo za socialno pravično državo.

- Ob sedanjih poslanecih skupščine Republike Slovenije zahtevamo, naj na svoji zadnji seji podprejo pobudo o spremembi zakona o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem zavarovanju, se prvi 6-mesečni odlog uveljavljanja 23. člena zakona (solinaranje zdravstvenih storitev). V tem času bi se temeljito pripravili in sprejeli vse predpise in spremembe zakona o računovodstvu, sklenili bi pogodbe z občani o dodatnem zavarovanju, s čimer bi bil prehod na novi sistem neboleč.

- Sindikalni zaupniki Bele Krajine smo nezadovoljni s posameznimi členi lastniškega zakona, ker poslanci skupščine Republike Slovenije niso podprli vseh sindikalnih amandmajev. Da proces lastnjenja ne bi potekal v nasprotju z zakonom oziroma programom in to na škodo delavcev, naših članov, bomo poskrbeli za izobraževanje zaupnikov in informiranje članov ter vzpostavili stalno svetovno službo.

Jože Miklič, sekretar

Volitve '92

Služba za raziskovanje programov na TV Slovenija v teh predvolilnih dneh spremlja odzive gledalcev in njihova mnenja o televizijskih oddajah, informativnega programa, ki se ukvarjajo s predvolilno kampanjo. O tem so opravili nekaj telefonskih anket.

V vzorec je bilo vključenih 300 naključno izbranih telefonskih števil s področja celotne Slovenije. Na vsaki so anketirali po eno osebo, staro 18 let ali več. Posebej zanimivo je, da so anketirali po več brabro. Vzorec je izbran po petih krogih in štirih stratumih po velikosti kraja. Na ta način je bilo vključenih 76 krajev. Tako zbranih rezultatov sicer ne gre posploševati na vso slovensko populacijo, služijo lahko le kot orientacija o spreminjanju javnega mnenja v predvolilni kampanji na TVS.

- O letostnih volitvah, strankah in kandidatih se je kar 81 odstotkov gledalcev seznanilo s predvolilno kampanjo. 64 % v tekstu, 41 % na radu, 43 % iz pogovorov s prijatelji in 32 % prek plakatoev.
- 65 odstotkov vprašanih meni, da je na televiziji dobilo dovolj informacij, 19 % da ne, medtem ko jih 8 % volitve sploh ne zanimajo.

Katere oddaje o volitvah '92 bomo lahko v naslednjih dneh spremljali na prvem programu TVS: 30. 11.: v studiu Sokoanje strank; 1. 12.: v studiu Sokoanje strank; 3. 12.: v studiu Sokoanje predsedniških kandidatov; 4. 12.: tehnično-servisna kon-taktna oddaja (pojasnjevanje volilnih lističev in volilnega sistema); 6. 12.: VOLITVE — posebne oddaje o volitvah, poročanja s terena, zadnja oddaja predvidoma ob 21.00.

sesti volilni okraj (Krško)

Marjan Urbanč
— sekretar v Območni organizaciji ZSSS Posavje

enajsti volilni okraj (Zagorje ob Savi)

Iztok Cilensek
— pooblaščenik Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije

7. volilna enota (Maribor, Ruše, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Šmarje pri Jelšah)

Marjan Ferčec
— sekretar Sindikata gozdarstva in lesarstva Slovenije

sedmi volilni okraj (del občine Maribor)

Branko Medić
— predsednik Območnega odbora sindikata kovinske in elektroindustrije Podravje

8. volilna enota (Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Ormož, Pesnica, Ptuj)

peti volilni okraj (del občine Murska Sobota)

Danilo Šipos
— sekretar v Območni organizaciji ZSSS Pomurje

II. Volitve članov državnega sveta — predstavniki lokalnih interesov

3. volilna enota (Maribor in Pesnica)

Metka Roksančič
— predsednica Območne organizacije ZSSS Podravje

4. volilna enota (Slovenska Bistrica in Ruše)

Paulje Blažič
— predsednik sindikata Poslovnega sistema IM-POL Slovenska Bistrica

8. volilna enota (Ormož, Ljutomer, Gornja Radgona, Lenart)

Vinko Klemenčič
— član republiškega odbora Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije

11. volilna enota (Murska Sobota in Lendava)

Jože Turkli
— predsednik območnega odbora Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Pomurje

19. volilna enota (Slovenj Gradec, Dravograd, Ravne na Koroškem ter Radlje ob Dravi)

Karl Krauser
— predsednik območnega odbora Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Koroške

III. Volitve članov v državni svet — predstavniki delojemalcev

Gregor Miklič
— član predsedstva sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Erih Šerbec
— predsednik Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

Albert Vodovnik
— predsednik Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije

O ODERUŠKI OBREŠTNI MERI

**Odprto pismo
dr. Ludvika Toplaka**

Slovenska javnost je o predlogu zakona o obrestni meri, ki smo ga predlagali poslanci Slovenske ljudske stranke, obveščena. Ker pa so številni članki neobjektivni, tendenciozni, avtorja pa člankov niso objavili v dnevnih časopisih, želim slovensko javnost informirati o nekaj bistvenih odprtih vprašanjih, ne da bi polemiziral s konkretnimi članki, neresnicami ali žaljivimi izjavami na moje predloge ali name osebnostno.

Znano je, da so oderuške obresti kriminalno dejanje, so nemoralne in gospodarsko škodljive. Tak odnos do oderuških obrestni je izoblikovala pravna kultura skozi več tisoč let.

Kaj so obresti? Obresti so nadomestilo za uporabo tuje premoženja, praviloma denarja. To je korist, ki gre lastniku denarja za posojeni denar.

Kolikšne smejo biti obresti, kaj uči ekonomija?

Obresti ne smejo biti višje od dobička ustvarjalne ekonomije. Če je korist za posojeni denar višja od dobička v gospodarstvu investiranega denarja, se ne splača ne investirati in ne delati. To destimulira vsako gospodarsko naložbo. Kmet ne bo sejal, ne obnavljal hleva, ne kupoval stroja in ne bo sadil vinograda, pustil bo, da zemlja preraste gozd. Obrtnik ne bo investiral v razširitev svojega obrata in ne bo zaposloval novih delavcev. Ker je zavladala kontraproduktivna miselnost, se število brezposelnih veča, več se tudi njihov pritisk za državne podpore, le-te pa obremenjujejo zaposlene z dodatnimi prispevki. Ekonomija se začne vrteti v začaranem krogu kontraproduktivnosti. Veča se število dolžnikov, ki so prisiljeni pristajati v nove, še višje obresti. Vse to izziva novi ciklus, ki pelje nacionalno ekonomijo v pogubo. Zato države, ki jim je mar ekonomski razvoj in blaginja svojih ljudi, preprečujejo oderuštvo z omejevanjem obrestne mere na različne načine. Važno je spoznanje: previsoke obresti so uničujoče za gospodarstvo. To je naravni zakon, ki ga povzame pravo in morala.

Kako pravo regulira obrestno mero?

V zgodovini je pravo omejevalo obrestno mero, praviloma do 6, 8 ali 12 %, in prepovedovalo oderuštvo. Praviloma so bile prepovedane obresti, ki bi bile višje od profitne stopnje. Zgodovina je zapisala tri:

● V zgodnjem suženjstvu starega Egipta in starega Rima je bila dopustna obrestna mera do 30 oziroma 100 % na leto, zato, da se je ljudi razdelilo v sužnje in lastnike sužnjev.

● Po francoski revoluciji je bila ponovno dopustna višja obrestna mera, zato so bivši veleposestniki zemljo prodajali in denar posojali proti visokim obrestim. O tem piše Balzac in Recarde.

● Tretjič se je obrestna mera dvignila nad profitno stopnjo po prvi svetovni vojni. Porušena Evropa je bila za obnovo pripravljena plačati višje obresti, kot so posojilodajalci dosegali profit v industriji. Zato je padla cena kapitala, delnic na newyorški borzi. To je izzvalo svetovno gospodarsko krizo, ki je povzročila drugo svetovno vojno. Gospodarske težave so pripeljale na oblast fašizem, nacizem in komunizem v evropskih deželah. Ameriko je rešil nov gospodarski program, ki ga je uvedel ameriški predsednik Roosevelt po programu ekonomista Keynesa. Ta je napisal knjigo: »Denar, obresti in delo«. Z javnimi deli so dobila podjetja delavci zaslužek, kmetje pa trg za svoje pridelke. Ameriko so re-

šili nadaljnje katastrofe, Evropo pa je to pahnilo v drugo svetovno vojno. Posledice čutimo še danes. Literatura sicer omenja še posamične primere, ko so se dopuščale višje obresti v posameznih srednjeveških mestih za krajši čas, zlasti v Italiji.

Tudi danes vse dežele na svetu omejujejo obrestno mero, bodisi z zakoni ali s sodno prakso ali z dekretom Narodne banke. Izjema je bila Jugoslavija. Poznana sta zlasti dva instituta: nadpolovično prikrajšanje ali čezmerno prikrajšanje, šteto od profitne stopnje, ali oderuštvo.

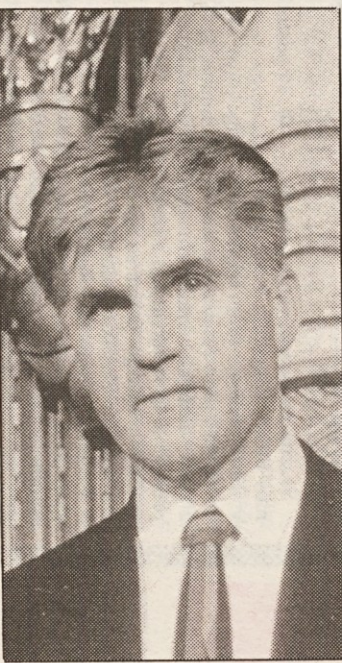
Kaj pravijo moralisti?

Z moralnega ali pravnega vidika je nedopustno vse, kar je nenaravno in v posledici škodljivo. Ekonomski zakon, da obrestna mera ne sme biti višja od profitne stopnje, je naravni zakon, morala in pravo sta ga v zgodovini samo povzela. Z izjemo zgodnjega suženjstva, je tudi rimsko pravo obresti omejevalo na nekaj procentov. Grški filozofi po Aristotelu in krščanstvo so z moralnimi normami obrestno mero omejevali ali celo prepovedovali. Ker je moralna norma bila ves srednji vek do francoske revolucije prevladujoča družbena norma, se je vprašanje obrestni reguliralo predvsem s krščanskimi normami na Zahodu ali muslimanskimi v vzhodnih deželah. Le-te so praviloma prepovedovale obresti.

Po francoski revoluciji je ponovno nastopilo pravo in zato sodobni evropski zakoni s pravnimi normami omejujejo dejansko obrestno mero na 7 do 8 %, k temu se prišteje še stopnja inflacije povprečno 3 do 5 % na leto. Zato je letna obrestna mera v večini evropskih in ameriških držav omejena na skupaj 12 %. V posameznih državah pa sodna praksa določa mejo oderuštva ali čezmernega prikrajšanja, povečano za polovico, to je približno na 16 % v Avstriji ali na nekaj nad 20 % v Italiji. Kar je v nasprotju s takimi normami, se šteje za protipravno, civilnopravno nično, kazenskopravno pa kriminalno, moralno pa nečastno.

Kako je s profitno stopnjo?

Profitna stopnja je za posamezne gospodarske panoge različna. Gozd raste z 2 % prirastka, Indijanci so gozdove kurili, da so pasli živino, ker jim je to dajalo več (3 %), pridni so zemljo kopali, ker jim je to dajalo še več (4 %), francoski veleposestniki so pred 200 leti denar dajali na banke in postajali rentniki, ker jim je to dajalo še več (5 %). Kasneje so kupovali delnice v industriji, ker jim je to dajalo še več (7 %), kasneje pa v trgovino, finance ali turizem, ker jim je to dajalo še več (15 %). Danes se veliko denarja vlaga v raziskave in razvoj novih programov, novih

sort koruze itd., ker to daje še več (nad 30 %). Povprečna profitna stopnja v svetovni ekonomiji se zato danes računa med 7 in 8 %. Le-ta pa določa limit obrestne mere. Ker pa imajo države interes ohranjati gozdove in posejano deželo s tako imenovanimi regresii na kmetijske kredite, regresirajo del obrestni za kmetijstvo. Tako kmetje dobijo kmetijske kredite z obrestno mero do 4 % ali manj letno, da se jim pokrije razlika zaradi nižje profitne stopnje.

In kakšne so obresti pri nas?

Na podlagi zveznih Markovičevih predpisov, ko so preko Narodne banke Jugoslavije izčrpavali vse ustvarjalno gospodarstvo, zlasti izvoznikov, je bila npr. samo mariborska regija oškodovana za približno 150 mio DEM, zaradi

podcenjene marke, ki so jo dobili naši izvozniki, plačano v jugoslovanskih dinarjih. Namen je bil jasen. Tudi posledice so npr. mariborski izvozniki čutili, ne da bi se zavedali ukane.

Z bivšimi zveznimi predpisi so monopolne banke pooblašene same določati obrestno mero. Tudi tukaj je bil namen jasen. Ti predpisi se smiselno uporabljajo še vedno, v Sloveniji nekoliko modificirano. To nekaterim ustreza. Zato nasprotujejo spremembi sistema.

Kako pa se obračunava obrestna mera?

Obrestna mera se obračunava tako, da se takimeno- vani veliki R (revalorizacija) obračunava na temelju povprečnega porasta cen v prejšnjem mesecu, temu pa se doda mali r, ki znaša letno v mesecu marcu približno 45 %, danes

pa približno 15 do 30 % po dogovoru bank.

Kako je to v praksi?

V praksi je to tako, da je mariborska Metalna kot izvoznik Markovičevih predpisov in zaradi vojne v Iraku doživela gospodarsko zgubo v višini nekaj milijonov dolarjev. Dodatno, zaradi izgube določenih drugih trgov, se je v septembru 1991 skupaj z obrestni nabralo skupaj 14 milijonov ameriških dolarjev dolga. V enem letu se je ta dolg z obrestovanjem povečal na 40 milijonov ameriških dolarjev dolga. Kdo zna izračunati obrestno mero?

Kako v kmetijstvu in industriji?

Direktor kmetijskega posestva Rakičan je dejal: »Za setev smo si sposodili 750 tisoč DEM, 9 mesecev kasneje ob žetvi je to naraslo na 1,4 milijona DEM.« Tudi tukaj se postavlja vprašanje: Komu se še splača delati? Kmetu se ne splača sejati pšenice, industriji se ne splača proizvajati industrijskih produktov, kaj se še splača? Odgovor je dal finančni direktor v neki tovarni, ki pravi: »Delavce do- mov na ČD, s posojanjem denarja bomo zaslužili več kot s proizvodnjo in prodajo.« Dva meseca kasneje ugotovi, da je potrebno 50 % delavcev odpustiti. Nekaj mesecev kasneje še več. Odpustili so delavce, ustanovili paralelne firme in lastninijo podjetje po Markovičevih predpisih.

In kaj slovenska zakonodaja?

Ko smo z ustavnim zakonom ob razglasitvi neodvisnosti predlagali, da se ti Marko-

vičevi zvezni zakoni ne uporabljajo, so tisti, ki so danes pri moči, glasovali proti. Ustavni zakon je padel. Ker je to bilo tik pred grozečo vojno, smo molčali, da ne bi ohranili nasprotnika.

Kasneje smo poskušali z republiški zakoni zvezne zakone razveljaviti in nadomestiti. Tudi to je bilo preprečeno.

Na posebno moje zahtevo je zbor izglasoval sklep, da je vlada Republike Slovenije dolžna pripraviti celovit zakon o obrestni meri. Tega ni storila. Napisali smo ga sami poslanci in ga vložili. Osnutek je bil v vseh treh zborih sprejet kljub nasprotovanju vlade in bank. Tudi predlog zakona je bil v družbenopolitičnem zboru ter v zboru občin izglasovan. Zbor združenega dela, kjer sedijo predvsem vodilni ljudje iz gospodarstva, so glasovali proti zakonu. Zakon bo potrebno uskladiti.

Kaj predlagamo z zakonom o obrestni meri?

V 1. členu se predlaga, da se obresti obračunavajo na glav- nico, obračunano na konvertibilno valuto (ECU). S tem se izognemo možnostim političnega ali poslovnega manipuliranja s takimeno- vanim velikim R. V 2. členu predlagamo limitiranje obrestni nad revalorizacijo do 6 oziroma do 8 % v gospodarstvu. V 3. členu so predvidene 12-odstotne zamudne obresti. To je na kratko vse.

Zakaj posamezne stranke ali poslanci glasujejo proti zakonu?

Ker se ne želijo odreči privilegiju, niti za ceno grozečega propada vsenarodne ekonomije, grozečih stečajev in brezposelnosti.

Kaj pravi vlada?

Vlada zakonu nasprotuje.

Zakaj?

Jasno. Zato, ker je pod vplivom kreditodajalcev. To je pod vplivom tistih, ki denar posojajo in služijo brez dela. Profesor Vilijem Merhar z Ekonomske fakultete v Ljubljani jim reče »neproduktivna distribucijska koalicija«.

Kaj pravimo predlagatelji?

Ni v bankrotu ne država in ne banke. Še pred zakonom o obrestni meri smo poslanci Slovenske ljudske stranke napisali in predlagali zakon o avtocesti, ki ga je skupščina sprejela. Zakon zadoljuje vlado, da z mednarodnim razpisom za financiranje izbere najboljšega ponudnika. Vlada tega ni izvršila. S tem bi namreč v državo prišel svež denar, ki bi dal delo železarnam, cementarnam, gradbincem in prevoznikom, delavci bi dobili zaslužek, kmetom pa bi se odprl notranji trg. Banke pa bi lahko obračale denar. Dodatno k temu smo predlagali še nekaj projektov, ki imajo gospodarski, socialni in politični pomen, kot so: namskalni sistemi, rafinerija, plinifikacija in drugo. Samo delo bo kazalo novo pot!

Kaj pravijo strokovnjaki?

Kot predlagatelji zakona smo organizirali strokovne posvete. Na posvetovanju Kluba finančnikov v Ljubljani je velika večina z navdušenjem zakon podpirala, manjšina pa nasprotovala. Ve se, tisti, ki denar posojajo.

Na posvetovanju gospodarskih sodnikov in gospodarstvenikov pri Inštitutu za gospodarsko pravo v Mariboru, kjer so sodelovali tudi drugi gospodarstveniki, je zakon doživel enoglasno podporo z nekaj redakcijskimi pripombami.

Na posvetovanju ekonomistov na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer so nastopali z referati priznani pravniki, ekonomisti, teoretiki in praktiki, se je razprava z reducirala na ugotovitev, da oderuške obresti predstavljajo genocid nad slovenskim gospodarstvom. Nekateri so prigovarjali, češ da gre za suicid (samomor). Zakonski predlog je doživel široko podporo z nekaj posamičnimi ugovori, in- teresno pogojenimi, češ pri nas pa to ne gre.

Na posvetu pravnikov v Portorožu na pravnih dnevih, med nekaj sto navzočimi zakonskemu predlogu nihče ni ugovarjal. Obratno, mnogi so ga podpirali.

Kaj pravijo tuji strokovnjaki?

Vrhunski strokovnjaki pri svetovni banki predlagajo pravno normiranje obrestne mere, zlasti v tistih deželah, kjer nimajo stabilne valute, prostega trga denarja ali javne državne kontrole nad bankami. Pri nas nimamo nobenega od gornjih elementov (Alan H. Gelb, Cheryl W. Gray). Zato je pravno nujno omejiti obrestno mero z zakonom.

Kaj pravijo bankirji?

Grozijo s stečajem bank in z bankrotom države. Sicer pa so si v zadnjem letu pridno povečevali plače.

Kaj pravijo politiki?

Nekateri ponavljajo parole posojilodajalcev. Ti bodo v skupščini odločali. Mnenja so deljena.

In kaj v skupščini?

V zboru občin so zakon izglasovali z veliko večino, ker se zavedajo, da oderuške obresti izčrpavajo podeželje in industrijska mesta. V družbenopolitičnem zboru so bila mnenja deljena, praviloma po strankah: Slovenska ljudska stranka enoglasno za zakon, enako Narodni demokrati in Liberalna stranka, Slovenski krščanski demokrati za zakon s posamičnimi izjemami, podobno Zelenci Slovenije in socialdemokrati. Predstavniki narodnosti so glasovali za zakon, SDP praviloma proti zakonu, poslanci iz industrijskih centrov pa so izjemoma glasovali za zakon. Liberalno demokratska stranka enoglasno proti zakonu. V zboru združenega dela poslancem ni bilo razdeljeno vse gradivo, pa tudi avtor zakona kot sopredlagalec ni dobil besede. Zbor združenega dela je zakon zavrnil.

Tudi iz razprave je bilo jasno, da je samo Liberalno demokratska stranka vodila razpravo proti zakonu, žaljivo pa tudi do predlagateljev in do zagovornikov zakona. V družbenopolitičnem zboru je v razpravi sodelovalo 12 razpravljalcev, od tega samo dva proti zakonu.

Kako se odzivajo mediji?

V osrednjih slovenskih dnevnikih je bila objavljena predvsem razprava, ki nasprotuje sprejemu zakona, noben argument v prid zakona ni bil objavljen. Faktografsko sta razpravo povzela Večer in Slovenec. Avtorja zakona je intervjuvala g. Mija Repovž za Delo (dne 26. oktobra 1992).

Avtorizirani intervju je bistveno skrajšala in naknadno spremenila, dodatno so intervjuju dodani trije tendenciozni in žaljivi članki. Od krščanskih demokratov je intervjuvan samo tisti poslanec, ki misli drugače, enako od Zelenih Slovenije.

Kaj meni javnost?

Odvisno od tega, v kakšni vlogi so ljudje. Tisti, ki živijo od posojanja denarja, so proti zakonu. Tisti pa, ki živijo od svojega dela, želijo dolgo- ročno dobro razvoju narodnega gospodarstva ter želijo živeti od svojega dela, pa so za zakon. Žal so mnogi slabo obveščeni.

Kakšen bo rezultat?

Prepričan sem, da bo zmagal razum, zakonitost in pravičnost.

Maribor na razpotju (7)

KAKO SE VKLJUČITI V POSLOVNE TOKOVE EVROPE

Piše: Tomaž Kšela

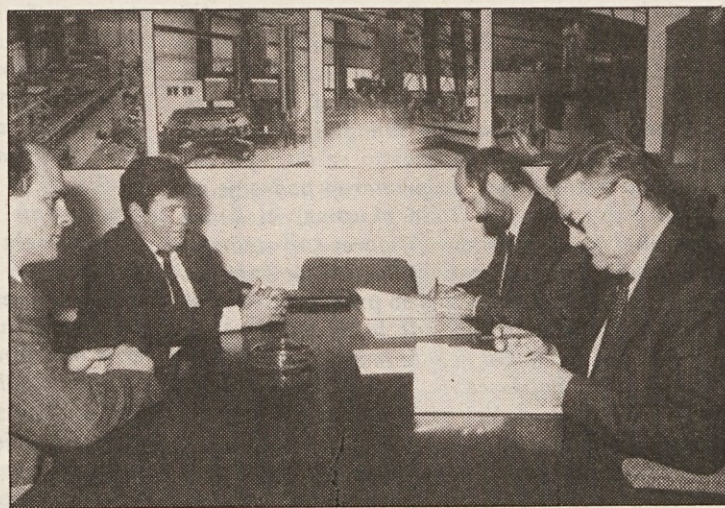
Domači in tuji strokovnjaki, ki so pripravljali projekt »Maribor jutri«, so kaj hitro ugotovili, da Maribor za hitrejši razvoj potrebuje »prenovljeno fizično infrastrukturo«.

Da bi mariborsko in nasploh slovensko gospodarstvo lahko bilo konkurenčno na svetovnih tržiščih, »morata Maribor in Slovenija zgraditi telekomunikacijsko infrastrukturo, ki bo mariborska podjetja povezala z zunanjimi tržišči, dobavitelji in investitorji«, ugotavljajo strokovnjaki inštituta SRI International iz Kalifornije ter dodajajo, da so dandanes možnosti za prenos podatkov in zvoka iz Maribora v svet nezanesljive, kar mednarodnim korporacijam in drugim partnerjem otežuje poslovanje s firmami v Mariboru. Kreditna banka Maribor je sicer priključena na informacijski in komunikacijski sistem Reuterja, večina podjetij pa v glavnem posluje še vedno samo s pomočjo telefona, telefaksa in pisma, kar vpliva na počasnost in številne nesporazume v komuniciranju.

V mariborskem letališču, na račun katerega so nekateri v slovenski javnosti v minulih letih zbijali šale, vidijo strokovnjaki inštituta SRI International veliko prednost. Če želi Maribor postati regionalno transportno in distribucijsko središče, »mora ponovno odprtje letališča v komercialne namene postati največja prioriteta mesta«. Ameriški strokovnjaki si pač mesta brez letališča očitno ne znajo predstavljati.

Maribor je obmejno mesto, zato je treba temeljito in takoj izboljšati tudi turistično infrastrukturo. Izboljšati je treba krajevne in turistične označbe, parkirne prostore, označiti sprehajalne in kolesarske poti, vse to pa je mogoče izvesti v okviru javnih del, s pomočjo brezposelnih. Ob tej ugotovitvi strokovnjakov inštituta SRI, ki drži kot pribita, se samo po sebi postavlja vprašanje, ali tudi takšnih »malenkosti« ni bilo mogoče urediti prej in je bilo treba počakati na Američane, da oni opozorijo nanje?

Velikega pomena za razvoj mesta je tudi urbanistično planiranje

Ena izmed podob jutrišnjega Maribora: predstavniki mešane družbe Scheiss-Metalna in nemškega podjetja Siemens-Automatisierungstechnik so pred kratkim podpisali pogodbo o poglobitvi sodelovanja. Znak zaupanja nemškega partnerja v slovensko podjetje.

ter varovanje okolja in zagotavljanje energije. O slednji ameriški strokovnjaki menijo, da je predraga, poleg tega pa energijo v podjetjih in stanovanjih ljudje tudi neracionalno trošijo. Maribor mora zato več investirati v strojno kontrolo okolja in »normalnejšo« ceno energije.

Se na enem področju Mariborčanom po mnenju ameriških strokovnjakov ni treba čakati na reforme na republiški ravni: pri okrepitvi gospodarske infrastrukture.

Maribor naj bi ustanovil »sklad zagonskega kapitala«, ki bi lokal-

nim podjetnikom nudil podporo, da bi »svoje ideje spremenili v proizvode in podjetja«.

Na novo bi bilo treba ustanoviti tudi »mariborski regionalni investicijski sklad«, ki bi financiral modernizacijo in širitev podjetij, ki se prestrukturirajo.

Prav tako bo treba uvesti poseben program posojil za zelo majhna podjetja ter ustanoviti sklad, ki bo dajal garancije za ta posojila, saj majhni podjetniki sami nimajo dovolj kapitala.

SRI International bo Mariborčanom pomagal iskati v Evropi in svetu mednarodne posojilne agencije, ki bodo financirale te sklade. Zaenkrat so sodelavci inštituta SRI International iz Kalifornije zasledili največ interesa za naložbe v Mariboru pri avstrijskih in nemških bankah.

Sicer pa je sporočilo ameriških strokovnjakov precej obetavno: Mariborčanom ni treba skrbeti, ali je v Evropi dovolj kapitala za uresničitev njihovih razvojnih projektov, pač pa se morajo osredotočiti na to, da bodo postali konkurenčni za pridobitev kapitala. Konec koncev sta Maribor in Slovenija za evropski finančni trg relativno majhna povpraševalca po kapitalu...

Temeljni pogoj, da bodo Mariborčani uspešni na evropskih finančnih in drugih tržiščih ter v bankah in na borzah, pa je uspešabljanje menedžerjev in širokega kroga vodilnih ljudi. Ameriški strokovnjaki predlagajo, naj si Mariborčani pri tem poslu pomagajo s Slovenci po svetu, ki so uspešni poslovneži, ter s tujimi menedžerji, ki bi lahko v posebnih »delavnica« mariborske menedžerje usposabljali za poslovanje v Evropi in svetu.

NE UKINITEV, MARVEČ LE ZNIŽANJE DOHODNINE ZA OGROŽENE

Predstavniki vlade Republike Slovenije se pred dnevi sprejeli delegacijo Delavske zveze pri Slovenski ljudski stranki. Pogovor je teklo o pobudi Delavske zveze pri Slovenski ljudski stranki za spremembo zakona o dohodnini in stališčih vlade do omenjene pobude.

Predstavniki Delavske zveze pri Slovenski ljudski stranki so ponovili znano zahtevo, naj se dohodnina ne plačuje do zneska povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji in naj se zavezancem za doplačilo dohodnine za leto 1991, katerih davčna osnova za to leto ne presega približno povprečne plače, to doplačilo omogoči v šestih enakih obrokih. Predstavniki vlade so pojasnili stališča vlade do pobude in pri tem opozorili na nekatere napačne interpretacije zakona o dohodnini, ki bi lahko odločilno vplivala na obseg in čas spremembe zakona. Pobude predlagateljev so v smeri povečanja neto prejemkov najnižjih plačilnih razredov na račun dodatnega znižanja njihove davčne obveznosti in hkratnega povečanja obdavčitve višjih prejemkov. Predstavniki vlade so pojasnili predlog vlade za spremembo lestvice obdavčitve dohodkov, ki pa ne more celotnega davčnega bremena prevzeti na prejemke v zneskih nad povprečnimi plačami v Sloveniji. V tem primeru bi morala stopnja obdavčitve teh prejemkov znašati v povprečju nad 50 %, medtem ko je sedanja povprečna stopnja dohodnine približno 22 %. Prav tako je bilo pojasnjeno, da je poleg socialnih elementov, ki jih vsebuje zakon o dohodnini, težišče socialne politike na različnih oblikah socialnih prejemkov, pri katerih se upošteva socialni položaj družine in ne le posameznika kot davčnega zavezanca. Prevalitev socialne politike le na davčno politiko bi zahtevalo ponovno presojeno rešitev, ki so že uveljavljene ali so v postopku sprejemanja na področju socialnih prejemkov. Zato je vlada v mejah realnih možnosti predlagala nižje stopnje obdavčitve nižjih in srednjih dohodkov (za okoli 10 %) ter višje stopnje obdavčitve nadpovprečnih dohodkov.

Glede konkretnih izračunov pa

ministrstvo za finance ugotavlja, da izhajajo iz napačne uporabe zakonskih določb, saj je dohodnina izračunana od bruto zneska plače, namesto da bi bile bruto plače zmanjšane za prispevke za socialno varnost. Prav tako se pri ugotavljanju doplačil dohodnine v letu 1993 za obračunane prejemke za leto 1992 uporablja lestvica, ki je veljala za odmero dohodnine za leto 1991. Po določbah zakona se namreč vsakoletna lestvica ustrezno valorizira z rastjo povprečnih plač v letu, za katero se lestvica uporablja. Tako bodo po sedanjih ocenah zneski iz lestvice iz leta 1991 povečani za leto 1992 za skoraj trikrat. Uporaba

zneskov z lestvice za leto 1991 za dohodke leta 1992 je nekorektna in kaže bistveno večje davčno breme od dejanskega.

V zvezi s trditvami Delavske zveze pri Slovenski ljudski stranki, da izpostave Republiške uprave za javne prihodke odklanjajo sprejem vlog za delni ali celotni odpis obveznosti doplačila dohodnine po odločbi za leto 1991, vlada ugotavlja, da so bile izpostave posebej opozorjene na določbo 107. člena zakona o dohodnini, po katerem lahko izvršni svet občinske skupščine na obrazloženi predlog davčnega organa sprejme sklep o odpisu. Tako je naprimer v dvanajstih izpostavah,

v katerih je dalo napovedi 468.615 davčnih zavezancev, vloge za odpis vložilo do 20. 11. 1992 730 zavezancev. Izpostave Republiške uprave za javne prihodke so bile z obveznim navodilom zavezane, da na krajevno običajen način obvestijo davčne zavezance o možnosti uveljavljanja odpisa v primeru, ko bi doplačilo dohodnine ogrozilo preživljanje zavezanca in njegovih družinskih članov. Glede na način financiranja občin vlada tudi ugotavlja, da v občinskih izvršnih svetih ne more biti interesa za zavračanje odpisa v primerih upravičenih vlog, saj se izpad prihodkov pokriva iz republiškega proračuna.

INKUBATORJI NOVIH DELOVNIH MEST

V prostorih podjetja INVEL, družbe z omejeno odgovornostjo, inkubatorja za razvoj podjetništva, v Družmirju pri Šoštanjju so republiški minister za malo gospodarstvo dr. Maks Tajnikar in predstavniki 15 podjetniških inkubatorjev iz vse Slovenije podpisali pogodbo o ustanovitvi slovenske inkubatorske mreže - »Podjetniške pospeševalne mreže Slovenije«. Pogodbo so pred tem že podpisali predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije in Obrtne zbornice Slovenije, njena podpisnika pa bosta tudi republiški ministrstvi za delo ter za znanost in tehnologijo.

Z razvojem podjetniških inkubatorjev smo začeli v Sloveniji pred štirimi leti. Po podatkih, zbranih letos poleti, je

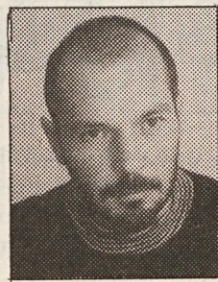
bilo doslej pri nas ustanovljenih 15 podjetniških inkubatorjev; osem jih je tedaj že redno delovalo, sedem pa jih je šele začelo razvijati inkubatorske dejavnosti. Omenjenih 15 podjetniških inkubatorjev razpolaga z več kot 26.500 kvadratnimi metri poslovnih prostorov; tretjina jih je v lasti inkubatorjev, v večini primerov pa so to proizvodni in skladišni prostori. Zanimiv je nadalje podatek, da inkubatorji skrbijo za 107 podjetij, ki skupaj zaposlujejo 688 delavcev, kar 73 podjetij pa je začelo svojo pot v okviru inkubatorjev. Pomembno je še, da nudijo podjetniški inkubatorji storitve tudi še 262 podjetjem v krajih oziroma občinah, kjer delujejo.

V Sloveniji ugotavljamo, da so podjetniški inkubatorji,

vsaj v tem trenutku, eden najpomembnejših pospeševalcev gospodarskega razvoja pri nas. Prav pospeševanje podjetništva in nastajanje novih podjetij pa je osnovno poslanstvo podjetniških inkubatorjev. V skupnih prostorih lahko istočasno skrbijo za več podjetij, ki šele začenjajo delati oziroma ki poslujejo šele nekaj časa. Novim podjetjem zagotavljajo tudi dostop do finančnih sredstev in strokovno podporo na vseh področjih poslovanja, da vseh drugih prednosti posebej ne omenjamo oziroma naštevamo.

Letos jeseni smo začeli v Sloveniji na pobudo ministrstva za malo gospodarstvo oblikovati slovensko inkubatorsko mrežo - »Podjetniško pospeševalno mrežo Slovenije«. Ta naj bi združevala

Gospodarska rast in socialna vloga države

Piše: Franci Križanič

»Socialno državo« razumem takšno vlogo države, ki temelji na sodelovanju med ljudmi oziroma njenimi državljani. Prednosti socialne države pri spodbujanju gospodarske rasti so:

● Z državnimi transferi (sredstvi, ki jih država pobira z davki - po možnosti na dohodek in po progresivnih stopnjah - ali pa si jih sposodi ljudem, ki so izgubili službo, se preprečuje globlji upad povpraševanja med recesijo in s tem prehod narodnega gospodarstva v depresijo, enako tisti iz tridesetih let.

Na podoben način kot pomoč brezposelnim koristijo gospodarstvu tudi drugi javni izdatki, na katere ne vpliva gospodarski optimizem ali pesimizem danega trenutka. Povečan vpliv države na skupno porabo tako zmanjšuje cikle (brezposelnosti ali inflacije) v sodobnem razvitem gospodarstvu.

● Z obveznim zdravstvenim in pokojninskim zavarovanjem ter pomočjo socialno ogroženim država omogoča stabilnost družbenih razmerij tam, kjer bi sicer, ob velikih socialnih razlikah, zaradi večje ali manjše uspešnosti posameznikov na trgu, prišlo do družbenih trenj. Tudi ti transferi sodijo med ukrepe socialne države in omogočajo normalno delovanje družbe, pa tudi direktno (npr. zdravstvo) ali posredno večjo produktivnost. V prejšnji točki sem omenil, da ti ukrepi delujejo tudi proticiklično, saj je poraba teh sredstev enakomerna in ni podvržena nihanjem razmer na trgu.

● Naloga socialne države (za razliko od konzervativne, fašistično-korporativne ali pa liberalne) je tudi ustvarjanje enakih možnosti posameznikom za poklicni uspeh v življenju. Med te ukrepe sodi brezplačno šolstvo (kar pa ne pomeni državne lastnine nad šolami), omogočanje neobhodnih začetnih pogojev (prostor, krediti ali sofinanciranje), prvih kupcev in »prijaznega« institucionalnega okvirja novim podjetjem (pa čeprav je lastnik povsem brez kapitala in z »golo« idejo), financiranje podiplomskega znanstvenoraziskovalnega dela ter sofinanciranje razvoja novih izdelkov ali tehnologij v že obstoječih podjetjih. Slednja dva ukrepa socialne države sodita že v aktivno razvojno politiko in sta v bistvu nadaljnja izpeljava vloge takšne države pri brezplačni šoli ter spodbujanju podjetništva.

● Socialna država se od drugih vrst države ne loči samo po specifičnih ukrepih (navedenih od točke 1 do 3), pač pa tudi po ciljih, ki jim dana država sledi ob sicer nevtralnih ukrepih monetarne, fiskalne, dohodkovne, zunanjetrgovinske in razvojne politike. Pri konzervativni državi je, na primer, glavni cilj stabilnost (in to stabilnost cen ter vrednosti domače valute), pri liberalni državi rast trga in z njim profitov, pri fašistično-korporativni pa krepitev moči nacionalne države nasproti njenim nasprotnikom in sosedom. Cilj socialne države je blaginja - rast per capita nacionalnega dohodka ob polni zaposlenosti (v sodobnem tržnem gospodarstvu je to 4- do 6-odstotna brezposelnost), konkurenčnosti na svetovnem trgu in notranji stabilnosti cen. Za ta cilj mora socialna država kombinirati protinflacijsko monetarno ter protirecesijsko fiskalno in zunanjetrgovinsko politiko, obenem pa voditi še aktivno razvojno politiko za povečevanje gospodarskih zmogljivosti in pridobivanje komparativnih prednosti na svetovnem trgu. V primeru stagflacije ali odpravljanja kakšne druge krize je zelo pomembna tudi dohodkovna politika, s katero socialna država prepreči daljše obdobje recesije ter brezposelnosti med prilagajanjem gospodarstva novim razmeram.

Meje socialne države oziroma razmere, v katerih socialna država preide v svoje nasprotje, nastopijo takrat, ko državni vpliv preseže določen delež skupne končne porabe v narodnem gospodarstvu. V tem primeru trg ne more odigrati svoje selektivne vloge in ločiti perspektivnih od nekonkurenčnih gospodarskih programov, uspešnih gospodarskih organizacij od neuspešnih. Pomembno je torej, da se z državnimi transferi (financirani in sofinancirani) ne pretirava, sicer lahko enaki ukrepi (pomoč brezposelnim, brezplačna šola, obvezno zdravstveno zavarovanje, otroški dodatki ipd.) vodijo do povsem nasprotnih rezultatov od pričakovanih. Končna posledica je zmanjšanje produktivnosti, mednarodne konkurenčnosti, zaposlenosti in blaginje. Če se razmere odpravljajo na neustrezen način, sledi še inflacija.

Socialna država ni »država podjetnik«. Država ni primerna za odločanje o gospodarsko tveganih projektih. Vzrokov te neprimernosti je več. Najpomembnejši pa je verjetno ta, da država zaradi svojih podjetniških odločitev ne more niti propasti niti obubožati (slednje se zgodi le njenim državljanom).

Socialna država ni »država dušebrižnik«. Vpliv socialne države na blaginjo je velik, na način življenja in razmišljanja njenih državljanov pa naj bo čim manjši. Sicer negativno vpliva na produktivnost, še prej pa na počutje njenega prebivalstva.

vse, ki v državi spodbujajo razvoj malega gospodarstva. V okviru slovenske inkubatorske mreže želijo podpisniki pogodbe o njeni ustanovitvi razvijati prav vse aktivnosti, ki so skupne ustanoviteljem in ki lahko pripomorejo k še uspešnejšemu delu podjetniških inkubatorjev, da bi le-ti še učinkoviteje spodbujali razvoj malega gospodarstva. S slovensko inkubatorsko mrežo, ki je za zdaj organizirana kot projekt, naj bi po besedah dr. Maksa Tajnikarja začeli spodbujati še posebej nastajanje visokokakovostnih podjetij in institucij. Podjetniški inkubatorji so namreč

doslej ustanavljali večinoma podjetja, ki lahko tudi sama sorazmerno hitro zaživijo. V prihodnje pa naj bi še posebej spodbujali razvoj visokokakovostnih podjetij z zahtevno tehnologijo, kakršne potrebujemo za spremembo sestave slovenskega gospodarstva in za njegovo še večjo in enakopravnejšo vključitev v Evropo in svet. Seveda z ustrezno podporo okolja, v katerem bodo takšna visokokakovostna podjetja ustanovljena. Tudi na ta način bo naše, slovensko, gospodarstvo dobilo nov pomemben razvojni impulz.

M. L.

NISO IMELI VSI KROMPIRJA

Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora je pred kratkim praznovalo prvo obletnico veljavnosti nove stanovanjske zakonodaje, ki je področje stanovanjskega gospodarstva temeljito spremenila. Po ocenah ministrstva je bilo v letu dni prodanih okrog 40 odstotkov nekdanjih družbenih stanovanj, v naslednjem letu pa naj bi ta delež narasel na polovico.

Omenjeno ministrstvo ugotavlja uresničevanje stanovanjskega zakona s pomočjo podatkov, ki mu jih vsake tri mesece pošiljajo občine. Te so pred natanko letom dni postale lastnice 76.151 stanovanj, to je tretjine vseh družbenih stanovanj. To je torej vzorec, s pomočjo katerega je mogoče sklepati o lastninjenju celotnega stanovanjskega sklada. Podatki (zadnje so zbrali 30. junija letos) kažejo, da so občine prodale in sklenile kupoprodajne pogodbe za 24.613 stanovanj. Od tega jih je bilo skoraj tri četrtine odplačanih v enkratnem znesku.

Največ stanovanj so kupili v Piranu (79,58 odstotka) ter Idriji in Domžalah, kar kaže, da cena za vse sloje ni enako vabljiva. Izplačilo od-

pravnine – 30 odstotkov od vrednosti stanovanj – je doslej zahtevalo 647 imetnikov stanovanjske pravice, največ v Celju in Žalcu, kar pomeni, da dosednji najemniki ta stanovanja praznijo in da so na voljo novim proslcem. V letu dni, ko bodo imetniki stanovanjske pravice stanovanja še lahko kupovali po stanovanjskem zakonu, torej s popusti, naj bi bilo v slovenskih občinah praznih že okrog dva tisoč stanovanj, zdaj pa jih je 294.

Občine so doslej s kupninami zbrale okrog sedem milijard tolarjev, medtem ko je stanovanjskemu gospodarstvu v Sloveniji namenjenih nekaj več kot osem milijard tolarjev. Dodeljevanju kreditov le pet odstotkov tega denarja. Za 37 odstotkov sredstev kupnin ob-

čine še niso posredovale podatkov.

Kot je znano, je socialistična stranka republiški skupščini posredovala pobudo za spremembo in dopolnitev stanovanjskega zakona. S tem naj bi izenačili dve različni kategoriji najemnikov, ki sta se pojavili z novo stanovanjsko zakonodajo; ena od njih da je v izrazito neenakopravnem položaju. Sedanji stanovanjski zakon je namreč najemnike stanovanj v Sloveniji (proti njihovi volji) razdelil na tiste, ki stanovanja, za katera imajo stanovanjsko pravico, lahko kupijo, in na tiste, ki jih ne morejo kupiti. To so najemniki stanovanj v nacionaliziranih hišah, ki bodo po zakonu o denacionalizaciji vrnjene prvotnim lastnikom. Najemniki v teh stanovanjih niso z ničimer zaščiteni – trdijo socialisti – čeprav je marsikdo v ta (praviloma v stara) stanovanja vložil zelo veliko lastnega denarja za prenovu. S tem je prizadetih okrog 100.000 ljudi, ki so tako »ostali brez vseh pravic«.

In kaj pravi na to minister Jazbinšek?

Tole: – Če bi 50 odstotkov imetnikov stanovanjske pravice v razlaščenih stanovanjih zahtevalo pravico do odkupa po stanovanjskem zakonu – in bi nekdanji razlaščenci prejeli odškodnino – bi bila država siromašnejša za 40 do 50 milijard tolarjev, česar ne bi vzdržala.

Pobuda za spremembo stanovanjskega zakona – po Jazbinšku – ni prepričljivo argumentirana. Kar 27.000 stanovanj je predmet denacionalizacije: država pa nima ne prostorskih in finančnih možnosti, da bi imetnikom stanovanjske pravice v teh stanovanjih priskrbela nadomestna stanovanja, oziroma da bi upravičencem do denacionalizacije izplačala odškodnino. Minister Jazbinšek še pravi: – O trditvi, da je stanovanjski zakon degradiral imetnike stanovanjske pravice nacionaliziranih stanovanj v drugorazredne državljanje, pa je že Ustavno sodišče zavzelo večinsko stališče, da ne gre za stanovanja, ki so bila pridobljena s prispevki iz sredstev sklada skupne porabe. Torej ne gre za enako dejansko stanje kot pri ostalih (prejšnjih) družbenih stanovanjih. V ko-

Družinske zdrahe

V demokratičnem času smo nekako nepazno dobili ministrstvo za družino. Namreč, prejšnji republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo se je okitil še s privedkom »družina« in je zdaj »ministrstvo za zdravstvo, družino in...« Ali pa smo s tem dobili tudi družinsko politiko?

»Družinska politika« je izraz, aktualen v zadnjih nekaj letih. Kot je običajno pri izrazih, ki se skujejo za politične potrebe, ni čisto jasno, kaj pomeni. Za našo razdvojeno politiko je večpomenskost sploh značilna; v strankarski interpretaciji, kjer se stvari že po naravi poenostavljajo, pa isti izraz lahko pomeni čisto različne stvari. Rečeno na kratko, »družinska politika« za nekatere pomeni večje otroške dodatke, za druge pa več otrok.

Ministrstvo, ki naj bi bilo glede na svoj zveneči naslov za družinsko politiko odgovorno, ima, resnici na ljubo, le malo vpliva na prvo ali drugo. Prepreka za večje otroške dodatke je vedno premajhen proračun, kjer otroci nikoli niso uvrščeni med prednosti. Stvar lahko okrasimo z mnogimi zvenečimi frazami, o otrocih in družini se da lepo čustveno razpravljati, so primerno področje za ideološke bodice – toda skupine, ki se za otroke in družino najbolj goreče zavzemajo, nimajo skoraj nikakršnega političnega vpliva. Družina in otroci so preveč zasebna in preveč splošna zadeva, da bi se dali spraviti v kak političen lobi in zato morajo slej ko prej »čakati na boljše čase«. Z »več otrok« pa je stvar sploh komplicirana. Naj politiki še tako vbijajo ljudem v glavo »veselje do življenja«, v katerem naj bi spočenjali otroke, ljudje trmasto smatrajo, da je to vprašanje njihove zasebnosti, in doslej še noben režim ni uspel, vsaj ne s kratkoročnimi ukrepi, kakor koli pridobiti vpliva na te odločitve.

A vrnimo se k bolj otipljivim rečem. Trenutno je spet aktualen zakon o družinskem dodatku, po starem bi rekli, da gre za otroške dodatke. Ali priznati dodatek vsem otrokom

ali samo tistim iz revnejših družin? Ali naj bo to univerzalna, splošna pravica ali socialna pomoč? Razprava o tem ni nova, konča pa se običajno – tudi to pot kaže na to – pri argumentu, ki se mu pravi »finančna sredstva«. Pomeni, da bodo otroški dodatki, tudi ko jim bomo rekli »družinska dajatev«, majhna podpora, ki bo nekaterim družinam sicer malce pripomogla preživeti, večji del bremena pa bo še vedno ostal na starših, ki se pač morajo znajti, kakor vedo in znajo.

Opazila pa sem, da »družinska politika« v nečem vendarle deluje. Skoraj vsi zakoni, ki urejajo socialne pravice, močno računajo na nujno družinsko solidarnost. Večinoma so povsod vključili enako definicijo družine, ki poleg »ožje« družine – starši in otroci – priznava tudi možnost »širše« družine, kamor spadajo npr. starši odraslih otrok.

Otroci so dolžni preživljati starše, če le-ti niso zmožni za delo in nimajo lastnih sredstev; starši lahko v takem primeru dobijo status zavarovančevega družinskega člana, npr. v zdravstvenem zavarovanju, v posebnih primerih celo pravico do družinske pokojnine itd. Pač pa starši niso dolžni, oz. jim ni priznana pravica, da bi preživljali že odrasle otroke, ki so usposobljeni za delo, pa so npr. brezposelni.

Brezposeln odrasel otrok – kar v sedanjih razmerah ni nikakršna redkost, saj je med brezposelnimi večina mladih, nekaj deset tisoč celo takih, ki še iščejo prvo zaposlitev – ne more biti zdravstveno zavarovan kot družinski član svojih strjev, starši pa tudi ne morejo npr. uveljaviti ustreznih davčnih olajšav, če ga preživljajo. A glej ga vraga, če bo tak otrok, ki je brez dohodka in ga starši uradno ne preživljajo, zaposil za socialno pomoč, se bo štel, da zanj lahko skrbi družina!

Skratka, kadar je treba kaj vzeti, država družinske solidarnosti ne priznava, kadar pa je treba kaj dati, jo upošteva.

Tudi to je »družinska politika«.

Marija Cigale

BEDA V SLIKI

Na preži pred hito množico. Slika: Sašo Bernardi

Pri naši založbi je pravkar izšla brošura z naslovom

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

Avtor brošure mag. Aleksej Cvetko bralcu na poljuden način razloži bistvene spremembe na področju zdravstvenega varstva in še posebej natančno opisuje vse oblike prostovoljnega zavarovanja občanov. Ker pri razlaganju sledi zakonu, v brošuri objavljamo tudi tega.

Brošuro lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, ali po telefonu (061) 321-255. Prednaročniška cena je 480 tolarjev.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izvod(ov) knjige ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

– Naročeno mi(nam) pošljite na naslov

Ulica, poštna št., kraj

Naročeno bomo plačali v zakonitem roku

2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Datum:

Podpis:

liziji dveh pravic (do odkupa in lastninske) pa ima prednost močnejša – lastninska.

Tako torej minister Jazbinšek in Ustavno sodišče, to je – država. Kaj pa socialisti? Si bodo v skupščini še naprej prizadevali zaščiti imetnike stanovanjske pravice, stanovalce v stanovanjih povojnih razlaščenec, ali bodo vrgli puško v koruzo?

V. O.

50 let
DE
časopisa slovenskih
delavcev
1942–1992

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Udarec v glavo

Če je človek padel in se udaril v glavo ali pa mu je padel na glavo kak predmet, zdravniki najprej vprašamo, ali je bil v nezavesti. Statistike kažejo, da čez 60 odstotkov vseh poškodovancev v cestnem prometu utrpi poškodbo glave. Poškodbe glave so zelo nevarne, saj je ravno zaradi teh velika smrtnost.

Ob poškodbah glave sta dve okvari možganov:

- pretres možganov (commotio cerebri)
 - obtolčenine–udarnine oziroma zmečkanine možganov (contusio cerebri).
- Kasneje lahko kot posledice prvotne poškodbe nastanejo komplikacije:
- krvavitve v lobanjsko votlino,
 - zatekanje možganovine,
 - infekcije ali okužbe.

Znaki pretresa možganov so naslednji: Ob udarcu v glavo poškodovanec v trenutku izgubi zavest in ostane v nezavesti od nekaj sekund do največ dve uri. Možgani ne utrpijo hujših poškodb razen pretresa. Ponesrečenec se dogodka ob poškodbah, pa tudi nekaj trenutkov pred njo ne spominja. Lahko mu je slabo, sili ga na bruhanje, bled je, navadno pa sledi glavobol, ki pri nekaterih lahko traja dalj časa. Včasih pa te težave minejo po nekaj urah. Le glavobol je trdovraten in je hujši, če poškodovanec bere ali se uči.

Nezavest pri tej poškodbi je nevarna zaradi tega, ker je poškodovanec brez zavesti in s tem brez obrambnih refleksov. Če ne bi dobil pravilne prve pomoči in bi ga sililo na bruhanje ali pa bi celo bruhal, bi se lahko z izbljuvanjo snovjo zadušil.

Druga poškodba možganovine je obtolčenina možganov, kjer je možgansko tkivo poškodovano. Tu pa traja nezavest več ur, lahko tudi nekaj dni ali pa celo nekaj tednov. Ob tej poškodbi se celo lahko zgodi, da je poškodovanec najprej pri zavesti in šele kasneje omedli in sledi vedno globlja nezavest. Pri tem lahko pride do enostranske ohromelosti udov; na eni strani telesa lahko opazimo tudi trzaje; zenica na enem očesu je širša kot na drugem; pulz je navadno počasen; dihanje je pogosto hropeče.

Nekaj osnovnih pravil prve pomoči pri poškodbah glave:

- tudi če poškodovanec ni v nezavesti ali se je iz nezavesti prebudil, mora k zdravniku, peljati ga morajo leže;
- če je poškodovanec v nezavesti, mora ležati na boku, da se ne bi zadušil s svojimi lastnimi izbljuvki. Zgornja noga naj bo v kolku in kolenu upognjena zato, da se telo ne zvrne vznak ali na trebuh;
- glava mora biti obrnjena postrani, da lahko izbljuvki, slina ali celo kri otekajo in poškodovanca ne morejo zadušiti;
- rane na glavi lahko obvežeš šele tedaj, ko je poškodovanec v pravilnem položaju.

Vsaakega poškodovanca, ki ima poškodovano glavo, je treba nujno prepeljati v bolnišnico. Prevoz pa mora biti previden in obziren. Poškodovana glava se med prevozom ne sme tresti ali odskakovati.

Opreznosti pri poškodbah glave ni nikdar dovolj.

OLAJŠANJE PO PEKLU

»V Sarajevu ni vode, elektrike, plina, hrane. Vodo sicer dovajajo s cisternami, a treba je čakati v vrsti, da jo dobiš, tistih nekaj litrov. Treba je čakati tudi po uro in več za kruh, a ni gotovo, da bo še na voljo, ko prideš na vrsto.« Tako pripoveduje Azemina Erjavec, učiteljica pred upokojitvijo, ki je te dni prišla s svojim možem Ivico v Slovenijo s konvojem 350 Slovencev iz Sarajeva.

Pogovarjamo se v restavraciji hotela »Lipa« v Ljubljani, kjer trenutno stanuje približno 70 sarajevskih Slovencev. V Ljubljano so prišli v dveh skupinah, prva je potovala preko Beograda in Madžarske, druga preko Splita in z letalom do Brnika. Večina med njimi ima bližnje sorodnike in je takoj odpotovala k njim, preostali pa so se nastanili v »Lipi«, nekaj tudi v hotelu »Tivoli«.

Mesto je v mišnici

Ivicov oče je bil Slovenec, Drago Erjavec, mati Hrvatica, Azemina je Muslimanka. Bližnjih sorodnikov nimata, daljnjih pa ne mislita iskati. Ivica je po poklicu gradbeni tehnik, ima dobrih 30 let delovnega staža in bi se rad čimprej zaposlil. Zakonca delujeta izredno umirjeno, medtem ko se je veliko drugih nervozno sprehajalo po hotelskih hodnikih.

Najprej se zahvalujeta slovenski vladi, da ju je rešila iz pekla, v svojem imenu in v imenu vseh drugih. Zadovoljna sta, ker sta se rešila sarajevske morije, ker so srečno prispeli, ker sta se lahko po dolgem času pošteno okopala. In moti ju – mir. Pozabila sta,

kakšen je mir, saj sta navajena na pokanje granat, na streljanje.

Imata hčerki, starejša Sanja je poročena v Kikindi, v Vojvodini, mlajši Tanji je letos junija, med vojno, uspelo s skupino Hrvatov pobegniti. Ker je profesorica francoskega jezika, je s pomočjo znancev našla začasno zatočišče v Franciji. S hčerkama nista mogla že nekaj mesecev vzpostaviti stika. Sele sedaj sta jima lahko telefonirala, da sta na varnem.

Azemini se orosijo oči. V Sarajevu je pustila še brata z družinama in sestro. Kaj bo z njimi? V Sarajevu sta praktično pustila večino svojega življenja, težko je začeti na novo. Tam imata lepo, veliko stanovanje, ki zaenkrat še ni poškodovano, le vse šipe so razbite, tako da so morali okna prekriti z najlonom. V stanovanju živi sedaj njen brat. To je del mesta, kjer je prebivalstvo med seboj narodnostno zelo pomešano in vsi si med seboj pomagajo, da lahko preživijo.

Pravita, da je v Sarajevu še vedno več kot 350.000 ljudi, ki praktično živijo v mišnici. Mesto namreč obdajajo trije obroči, prvi je zaščitni obroč

tako imenovane BH vojske, v kateri prevladujejo muslimani, drugi je obroč nekdanje jugoslovanske vojske in drugih srbskih skupin pod vodstvom Karadića, tretjega pa sestavljajo razne privatne in polprivatne vojaške enote, znane po svoji krvoločnosti. Delujejo samostojno, kradejo, pobijajo.

Sarajevčani so slabo obveščeni, informacije so skope, zvečine lokalno obarvane, prihajajo z zamudo, čeprav Oslobođenje še vedno izhaja. Časopis prodajajo po ulicah raznašalci ali celo novinarji sami, pri čemer nosijo glavo na prodaj, saj so nenehno na muhi uličnih ostrostrelcev.

Štedilnik za sto ljudi

»Umivaš se lahko le v lavorju, kuhaš na balkonu,« pravi Azemina. »Perilo je treba prati na roke in ga okuhavati. Pred kratkim so dobili večje štedilnike na trdo gorivo: en štedilnik na 70 do 100 ljudi. Pet do šest družin lahko na njem hkrati kuha. In kaj kuhajo? Najpogosteje riž, ki je prišel z mednarodno pomočjo.

Hrano je zelo težko nabavljati, saj jo je treba plačevati v markah. Na bone je moč dobiti le kruh, časopis, kakšno zelenjavo na tržnici.

Sarajevo je razdeljeno na tri dele, na tri svetove. Na Stub in Kiseljak, kjer je plačilno sredstvo hrvaški dinar in marka, na Iličo, Grbavico, Vogoščo, kjer je plačilno sredstvo srbski dinar, na Stari grad, Center, Vratnik, kjer živijo v glavnem muslimani in so plačilno sredstvo boni. Povsod pa je moč kupovati predvsem z markami, le da so razlike v cenah po posameznih mestnih pregradah nepojmljivo visoke.

Najslabše je v muslimanskem delu mesta, kjer so cene naravnost astronomske: za kilogram kave je treba odšteti kar 40 mark, kilogram moke 3 marke, za kilogram sladkorja 5 mark, za liter olja 25 mark, za paket cigaret prav tako 25 mark itd. V Hrvaškem delu Sarajeva pa so cene neprimerno nižje, tudi za deset- in večkrat. Tu je kilogram su-

rove kave moč kupiti že za tri marke, olje je 2,5 itd. Le nakaj kilometrov stran in takšna razlika v cenah! In to samo zato, ker v muslimanski del mesta priteka manj hrane kot drugod. Žal so posamezni deli mesta ograjeni z barikadami, praktično neprodušno zaprti in ni mogoč normalen prehod iz enega dela v drugega.

mama, starejša ženska, že prek 60 let. Njegov ded je bil Slovenec. Tomislav je po poklicu komercialist, zaposlen je bil v Šipadu.

Nikoli več v Sarajevo

Takole pravi: »Vsak dan, ki ga preživiš v Sarajevu, pomeni, da si se izognil smrti, smrt preži nate praktično na

korja, pol litra olja, dve konzervi.

Zdaj so tu. Vsi hkrati govorijo, da niso begunci, da nočejo biti nikomur v breme. Radi bi se čimprej zaposlili, si zaslužili za vsakdanji kruh, dobili streho nad glavo. »Pogovoriti se moramo z vlado, če je kakšna možnost za zaposlitev,

Vsakdanji prizori v Sarajevu

»Najbolj so ogroženi muslimani,« pravi Ivica. »Tam kjer živijo muslimani in Hrvati skupaj, na Kiseljaku torej, je tudi muslimanom laže, tam kjer živijo pretežno sami, pa je zelo hudo. Srbi in Hrvati so se med seboj na tihem dogovorili o razdelitvi mesta, muslimani pa so potisnjeni ob zid.« Družina Erjavec je stanovala na Košanskem brdu, v bližini nove železniške postaje, kjer so bili plačilno sredstvo boni in je prav tako primanjkovalo hrane.

Prisedeta še mlajši moški Tomislav Smole in njegova

vsakem koraku, nikoli ne veš, kaj te bo doletelo naslednji hip. In kar je najhuje, niso porušeni le zidovi, porušeni so predvsem svetovi ljudi, ki tam živijo. Dan poteka v iskanju osnovnih življenjskih potrebščin. Od 1. decembra dalje, napovedujejo, bodo dnevno dajali le po 230 gramov kruha na osebo.

Mednarodna pomoč prihaja počasi. Dobršen del je pokrađe, še preden pride do ljudi. Včasih jo dobijo na tri tedne, včasih je treba nanjo čakati še dlje. Vsaka družina dobi na osebo kilogram moke, slad-

stanovanje,« pravi Tomislav Smole. »Če te možnosti ni, bi se radi zaposlili v kakšni drugi državi, kjerkoli na Zahodu.«

Večina med njimi se ne namerava vrniti v Sarajevo. Tomislav pravi, da ga ne namerava obiskati niti kot turist: »V Sarajevu bodo ostale praktično tri kategorije ljudi. Ostali bodo vsi tisti, ki se bodo maščevali, veliki in majhni prekupčevalci, telesni stražarji ljudi raznih kalibrov, skratka zelo malo poštenih ljudi.«

Marija Frančeskin

ŽIVLJENJE TEČE ...

Piše: mag. Aleksej Cvetko

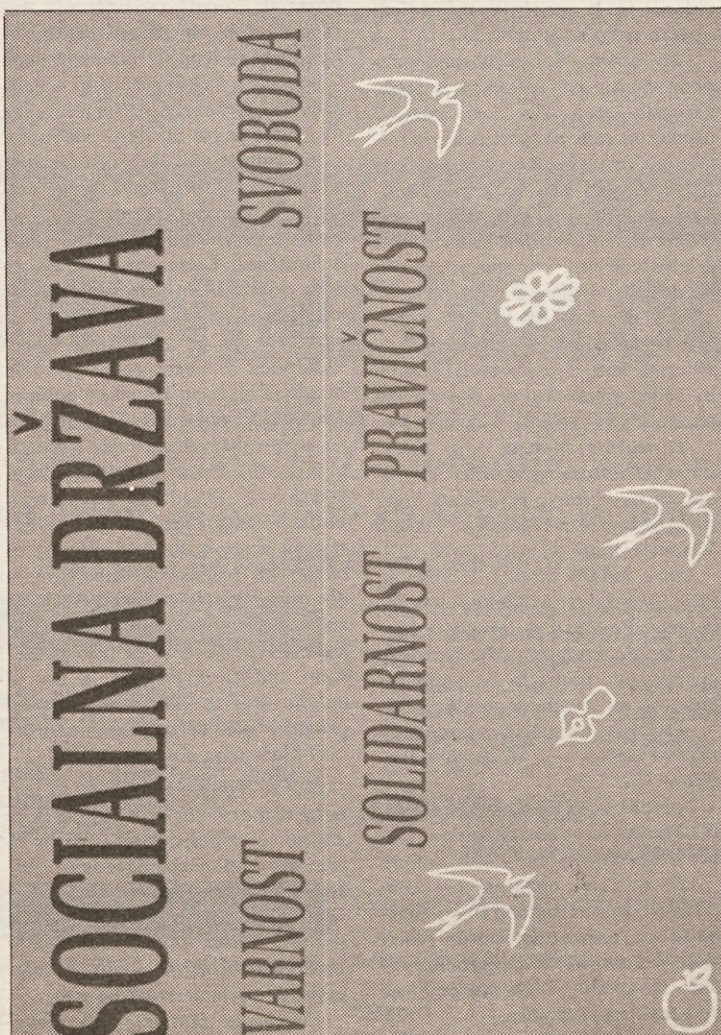
Denar za pokojnine (IV.)

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju še vedno omogoča »dokup« časa opravljanja samostojne gospodarske ali kmetijske dejavnosti (gre za dejavnost, ki je bila opravljena do 1. 1. 1984), čas opravljanja del pri sečnji, obdelavi in spravilu lesa od 15. maja 1945 do 31. decembra 1972 in čas opravljanja športne dejavnosti kot vrhunski športnik, tako da se ta všteva v pokojninsko dobo.

Po določbah starega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list SRS, št. 27/83, 21/87, 48/87, 27/89 in Uradni list RS, št. 14/90, 30/90, 44/90 in 10/91) je bilo v 159. členu določeno, da se zavarovancem všteva v pokojninsko dobo kot zavarovalna doba tudi čas opravljanja samostojne dejavnosti v SR Sloveniji pred uvedbo obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, če plačajo prispevek za kritje obveznosti iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tak dokup je bil omogočen tudi zakoncu, otroku ali drugemu družinskemu članu nosilca samostojne gospodarske ali kmetijske dejavnosti, če je to dejavnost opravljal skupaj z njim. V 160. členu je bilo določeno, da se zavarovancem v pokojninsko dobo všteva kot zavarovalna doba tudi čas opravljanja del pri sečnji, obdelavi in spravilu lesa od 15. maja 1945 do 31. decembra 1972, če so kasneje v gozdni organizaciji združenega dela sklenili delovno razmerje in če so za kritje obveznosti, nastalih z vštevanjem, plačani prispevki, ki jih je določila skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zadnja našeta možnost je bila opredeljena v 161. členu, ki je določal, da se osebam s stalnim prebivališčem v SR Sloveniji, ki so po 15. maju 1945 opravljale športno dejavnost kot vrhunski športnik, ta čas všteva v zavarovalno dobo, če plačajo prispevek za kritje obveznosti iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Pri tem je bilo določeno, da »lastnost in trajanje lastnosti vrhunškega športnika« ugotavlja Telesnokulturna skupnost Slovenije (sedaj pristojno ministrstvo).

V naštetih primerih je osnova za obračun in plačilo prispevka za vštevanje obdobja v pokojninsko dobo enaka znesku povprečne mesečne plače zavarovanca iz koledarskega leta pred vložitvijo zahteve, povečane za odstotek porasta pokojnin do zadnjega dne v mesecu, v katerem je vložena zahteva za vštete določenih obdobja v zavarovalno dobo. Ta osnova ne more biti nižja od zneska najnižje pokojninske osnove za mesec, v katerem je vložena zahteva, s tem da je ta povečana za povprečno stopnjo prispevkov in davkov, ki se obračunavajo in plačujejo v Republiki Sloveniji. Povprečne stopnje davkov in prispevkov določa predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za finance.

Če zavarovanelec v zadnjem koledarskem letu pred vložitvijo zahteve ni prejel plače za najmanj šest mesecev, se osnova za obračun in plačilo prispevkov določa v znesku najnižje pokojninske osnove, prav tako povečane za povprečno stopnjo prispevkov in davkov, kot v prejšnjem primeru.

SOCIALNA DRŽAVA – ZBORNİK RAZPRAV

Vsi čutimo, kako nas tepe, ker je nimamo. Vse bolj jo bomo potrebovali – reformirano SOCIALNO DRŽAVO, brez katere si ni moč predstavljati niti najmanjšega razvojnega koraka slovenske države. Ni utopija, vsi problemi so rešljivi. O tem ambiciozno piše deset avtorjev zbornika, sodelujočih pri projektu SOCIALNA DRŽAVA.

REVŠČINA V SLOVENIJI NI ZLA USODA, KI BI JI NE MOGLI UTEČI, JE SLABA STROKOVNA IN NAPAČNA POLITIČNA ODLOČITEV!

Zbornik razprav o socialni državi na 134 straneh izpod peresa Željka Ciglerja, Andreje Črnak Meglič, Leva Krefta, Francija Pivca, Sonje Pirher, Jožice Puhar, Cirila Ribičiča, Rajka Šugmana, Martina Totha in Maje Vojnovič lahko za 600 tolarjev naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izv. knjige SOCIALNA DRŽAVA. Naročeno mi/nam pošljite na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne: Žig Podpis naročnika

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročnik bom plačal po povzetju

Demokracija pri Zlatem litru

Bilo je eno od mnogih juter, ko so se volivci s tresočimi rokami odpravili na prvo dozo psihostabilizatorja. Če lahko priznamo, da večina ljudi ob jutrih mrko zre v svet, tega ne moremo reči za volivce in redne goste pri Zlatem litru. Tu se že od ranih ur razlega ostru politična debata o tem, koga in zakaj voliti.

– Kaj me briga, jaz sem za Zmaga, on bo počistil vse te lokale in beznice, da me ne bodo natarkarji stregli v civilici; on bo očistil našo deželo, pa kaj, če je fašist, baje se pod Ducejem ni slabo živelo. Samo če ga prej ne oplazi kakšna sovražna krogla čefurjev!

je trdil brezzobi Bine in naročal tretjo rundo zapored.

– Kaj ta Jelinčič, meni to smrdi, na čič, pa da je bil arestant, pa da ima polno pištolic po žepih, kaj pa, če ni naše gore list? mu je nasprotoval delirični Tine.

– Kurc vaju gleda oba skupaj, se je grdo izrazil vijoličnolični Anton, jaz bom volil republikance. Je tisti Štorman, ali kaj že, dejal lepo, sama banda povsod, se oglasi Angela iz kota. In Milčita bom volila, ker ima tako otožne oči, ker je tako miren, tako zna, pravi oče mojih otrok bi lahko bil, zaključil.

– Tvojih nezakonskih pankrtov, ki so ti jih zaplodili južnjaki! Samo Zmago bo to uredil, on in

njegova zasebna vojska! se ne da brezzobi Bine.

– Ti govori, kar hočeš, on je sadist, se mu na faci vidi, mu vrne Angela. Jaz pa nočem, da bi se streljalo po lokalih, zakaj smo se pa borili za demokracijo? Zato, da bomo lahko v miru pili. Samo Milči je lep, pa pika!

– Vi govorite, kar hočete, samo jaz bom volil neodvisne! tuli delirični Tine. Sem šel zgodaj od doma, sem se mlad poročil in ločil, sem bil vedno neodvisen! Tudi zdaj! Še en sadjavec!

– Izza vrat pade vedno našgani Rudi:

– Kaj je banda zapita, spet politizirate, spet nakladate, spet ste zamočili na celi črti! kriči. Jaz pa

sem jim dobro hotel, vedno sem jim dobro hotel, pa kaj so naredili iz mene?! Zato volim vijoličaste brigade! Še en pelinkovec!

– Nič ne bo, domov, Rudi, pravi oštr Angelo, trd in neizprosen mož iz svinčenih časov.

– Ti nisi Angelo, ti si en kurec palec, ti boš gotovo volil ekološko gibanje za občo demokracijo in zelene, vegetacijo, ti, ki si študiral picologijo?! Boš natočil?!

– Kar domov, Rudi, se te nič ne bojimo. Če že hočeš, jaz sploh ne bom volil, ker bom moral delat in hraniti take težake, kot si ti in tvoji! reče ostro Angelo.

– Kaj, ti boš meni blejal o čistem zraku in novih tehnologijah, te je poslala zveza za Primorsko ali si prodana regionalna Stajerska duša?! zakriči Rudi, preden zleti na cesto.

– Ta bi lahko volil anarhiste, reče mirno Angela.

– Ali pa debiliste, doda brezzobi Bine, bo že Zmago uredil!

– Nehajta že s tem Zmagom, po moje bi zmagala stranka za hitro odpiranje zamaškov! reče v enem od svojih genialnih prebliskov delirični Tine.

Beseda da besedo, tako je bila rojena nova stranka, ki se bo skupaj s stranko zmerne napredka v mejah zakona in stranko za užitekarsko pitje hladnega piva pojavila na naslednjih volitvah.

Zato ne pozabite:

Stranka za hitro odpiranje zamaškov!

Volite že danes zanjo, jutri bo prepozno!

Združujemo najbolj zafrustrirane, neodločne in strahopetne može, ki ne verjamejo v zgodbo o uspehu in vedo, da jim ne bo pomagal gospod Bog, če jim noče oče Vinko, niti sociala, zdravstvo, kaj šele čisto okolje!

Stranka za hitro odpiranje zamaškov bo svoj program in kandidacijsko listo ilegalno vrnila med že objavljene kandidate, javno pa se bomo predstavili 7. decembra in sporočili svoje člane, ki smo jih kot vohune vtihotapili v druge stranke.

Zmaga bo naša! Stranka za hitro odpiranje zamaškov!

Tajnik: FRANJO F. FRANKENSTIN

Na poti v raj!?

Tokrat jih že doživljamo drugače, te naše demokratične volitve namreč. Za ene so to prve svobodne volitve, za druge možnost zagotoviti si nekaj več besede in denarja, za tretje posvečen obred... Domovina je preplavljena s panjo in povsod sami smehljajoči se obrazi razbijajo tu-robnost jutranje megle. Celo na poti od Litije do Čateža se nam je hote pridružila ena od strank in zgolj lepo vreme ter dobri ljudje so mnoge pripravili do tega, da je vse ostalo nedotaknjeno in niso pozeleli od jeze.

Če se človek spomni prejšnjih predvolilnih obljub o 1000 ali celo 1500 markah poprečne plače, pa grmadi tujega denarja, ki samo čaka na padec rdečega režima in že bo preplaval ljubo nam Slovenijo ter iz nje napravil podalpski raj, mu rahlo zagomazi po hrbtenici, in ni treba misliti na mater in šestdeset centimetrov dolgo odločbo o dohodnini, ni treba gledati solzavega sprenevedajočega se igranja z usodo železarjev, njihovih družin in drugih, povezanih v verigo teh težav.

Sedaj, ko smo dobili obelodanjene kandidate, vidimo, kako so se nekateri barvali in

prebarvali, kot da bi šlo za predpustni čas in je treba zakriti svoj pravi obraz. Res je tudi, da so si stranke pridobile ugledne tuje predvolilne svetovalce, saj je tovrstne kranjske pameti premalo, zaenkrat pa celo zagnani zamejci ne posegajo v naše volilne zdrake tako, kot so to počeli (vsaj nekateri) pred dobrima dvema letoma v imenu raznih etosov in odrešitve pred komunističnim zlom.

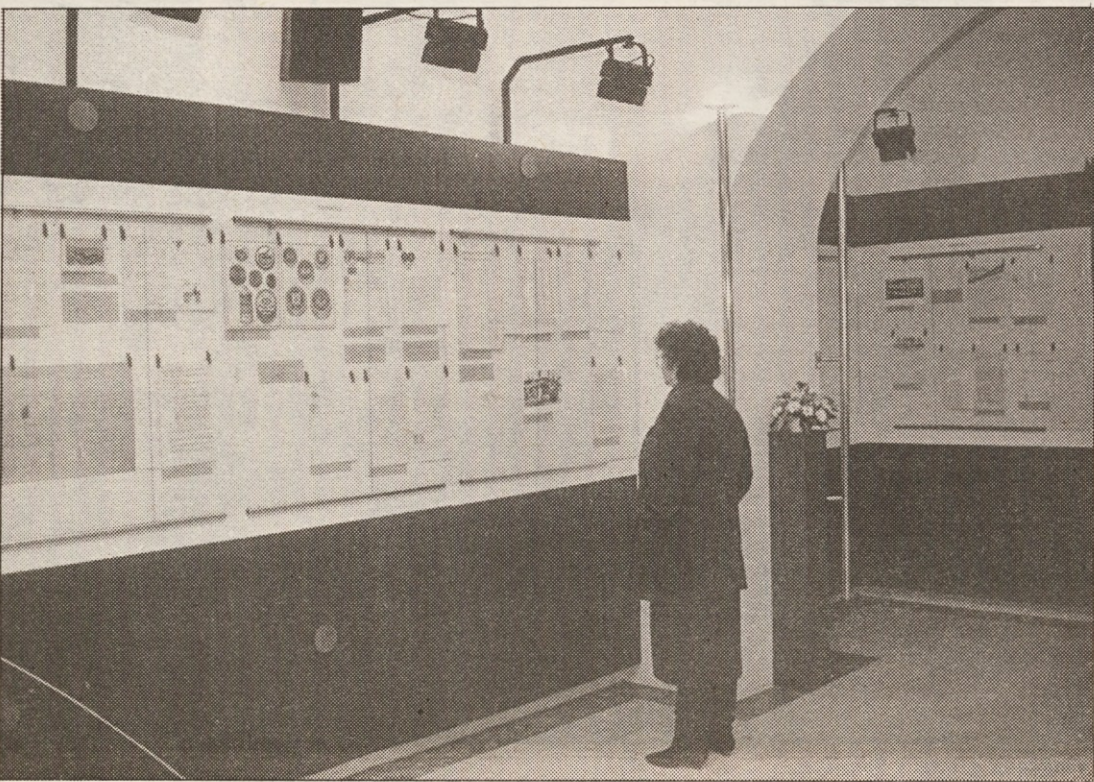
Še najbolj normalna je stranka neopredeljenih, tistih, ki se pustijo s pridom nago-varjati, da bi se le odločili ali pa ne. Ti najbolj škodijo sredini, pišejo mnogi, čeprav ne vem, od kod tako pozoren pogled v duše tega dela volilnega telesa, ki se preprosto ne da naplahtati prvemu smejočemu se obrazu ali listku v njegovem nabiralniku.

In po novem bo vse drugače. Mi pa preživimo in si nato oglejmo uresničevanje tako sladko in vestno načrtovane radosti, pripravljene samo za nas.

Tokrat zadnjič na to temo, ki je že rahlo prismojena. Le še tisti romski pregovor, sicer namenjen bogu: pazi, ko boš v drugo ustajal svet!

Milan Bratec

Zgodovina ljubljanske industrije

V Kulturno-informacijskem centru Krizanke v Ljubljani je na ogled razstava »Ljubljanska industrija med leti 1918–1941«. Vrsta zanimivih dokumentov in prikazov nam približa industrijski razvoj glavnega mesta med obema vojnoma. Slika: Sašo Bernardi

»Smrt mu bodi!« Kakor hijene hite k sulicam inm neprestano kriče po življenju mojem. Tedaj si hoče učitelj svetega Simplificija pomagati iz zagate in kakor zajec, ko začuti pse v logu, bi se rad ukradel z nevarnega mesta. Molče se splazi od mene in na vso moč beži proti vratom. To mu je bila poguba! Ugledalo ga je oko sestre Kordule.

»Glejte ga, tam beži!« In udero se za njim in mečejo nanj ostre svoje sulice, da je takoj obsut s smrtnimi ranami. Zadelo ga je orožje v pleče; od bolečine raztegne roke, potem se zgrudi z obrazom v prah, kjer obleži v krvi in milo ječi.

»Ta ni nravi!« izpregovori nad-

Ivan Tavčar:

vikarij. »Vendar tudi tega ni škoda, da umre!«

»Umiram!« vzdihuje profesor. »In najhuje mi je, da umiram lačen!«

Tako žalostno mi je poginil edini prijatelj, ki sem si ga pridobil v drugem svojem življenju.

Opazivšemu krutost razburjene tolpe, se mi vzbudi ljubezen do življenja po vsem telesu. Bil sem samo umrjoč človek, ako tudi sem že nekoliko poznal skrivnosti božje večnosti! Takšen strah me obide, da mi zastane sleherna kaplja krvi, da se mi ježe lasje in da mi zdajci čelo obleje mrzel pot. Pobegniti in rešiti se, to je edina misel, ki se še more poroditi v trepeči duši moji. Kakor plaha srna pobegnem po beli stezi navpič. Ne oziroma se niti na desno niti na levo; neprestano hitim dalje, da malone čujem glasni trepet plahega svojega srca. Za sbo slišim rjovenje besnih žensk, slišim tudi nadvikarija Gregorija, ki opominja razljučeno tolpo, da me ne sme umoriti, ker bi bila škoda, ako bi se polagoma ne spekel in ne sežgal na goreči grmadi...

Ze mi omagujejo moči, že se mi delajo črne liste pred pogledom in že mi grozen obup oklepa dušo, ko dospem do kraja, kjer se iz zelenja blešči zlata ograja. Za ograjo med zelenjem pa stoji krasna vila, kjer je z zlatimi črkami zapisano: »Hiša knjiginje Marije.«

»Knjiginja Marija!« Tukaj se mi nudi rešitev! Bliskoma splezam preko ograje in begam po vrtnih gredicah proti malemu poslopju, čigar okna se leskečejo v jesenskem soncu. Pribezim do vhoda in marmornih stopnicah me podita strah in groza. Hipoma sem pri nji v krasni nje sobi, kamor je prepovedano vstopiti moškemu spolu. Zamišljena sedi, sanjajoč

4000

(24)

v jesensko nebo.

»Knjiginja Marija!« vzkliknem in omahnem na svetli tlak pred njo. »Knjiginja Marija, reši me!«

»Ti si, tujec!« mi reče rahlo. »Pri tebi je bila ravnokar duša moja! Vem, da je pregrešno, ali moje misli so neprestano pri tebi!«

Nebeška ljubezen ji zasije iz oči; skloni se k meni in mi položi mehko roko na glavo.

»To menim, da je ljubezen!« šepeče sama v sebi. Meni pa je sreča zatopila srce, da sem pozabil vsega, da sem pozabil celo nadvikarija Gregorija, ki mi je s tulečo tolpo stregel po življenju. Dvignem se. Od sreče se zliiva oko v oko. Bil je trenutek ljubezni; bil je najslajši hip, kar sem jih prebil po drugi svoji ustavitvi!

»Evo nam ptiča v kletki!« se zagrohoče nadvikarij. Svojemu ženstvu na čelu je prilomastil v sobo in sedaj preži kakor jastreb pri vhodu.

»Knjiginja Marija, tudi dnevi tvoje ošabnosti so minili!« izpregovori nadvikarij. »Nadškof Martinus je v ječi in ti pojdeš za njim. Vklente oba!«

Stare hetere planejo v sobo in naju jako spretno vklenejo v težko železje. Ponosno je vpričo te svojati trpela knjiginja Marija tožno svojo usodo in niti besedice ni odgovorila na zbadanje starih žensk.

»Sedaj ju odvedite v temnico!« zapove nadvikarij. »Čaka še nekoliko!«

Ugledal je zdajci težko moj pas, iz katerega sem doslej zalagal troške dragega bivanja v beli Emoni.

»To se mora ohraniti v pravih rokah!« pravi Gregorij in od vese-lja se mu razširi tolsti obraz. Rekši stopi k meni in mi svojeručno odpaše denarnik. Roka mu omahne pod težo mojega pasa.

»Služabniki satanovi imajo do-

sti denarja! Ha ha!«

Smeje se, da se mu kar trese trebušček.

»Poglejmo si to zlato.« Odslej boji Bogu na čast!«

Sede k mizi, da bi nanjo izsul zvenečo zlato. Zdajci odpre pas in ga iztrese, toda namesto zlata se vsuje iz njegga kup umazanega sirovca! Obraz nadvikarija Gregorija pa je bil v tistem trenutku čistega zlata vreden...

Hvala ti, Azrael!

Upor nadškofu Martinu se je posrečil. Slovesno so odstavili starega vladiko, in zbrani proštje in kanoniki so izvolili namesto njega – bogve po kakih pritiskih – nadvikarija Gregorija. Prvi čim tega nadškofa je bil ta, da je ustanovil sveto inkvizicijo, ki naj bi sodila nas jetnike. Izpraševali so nas, pokladali nas na torturo in nas končno prepričali, da smo v zvezi s hudičem. Čuda torej ni, da so nam prisodili smrt na grmadi. Saj smo tudi pošteno zaslužili takovo smrt!

Napočil je večer smrti. Debela megla je legla na emonsko polje in zakrivala velikansko grmado, ki so jo zgradili hlapci svete inkvizicije. Na tej grmadi sem pričakoval smrti in z mano so jo pričakovali nadškof Martinus, knjiginja Marija in kaplan Primož. Okrog in okrog po jesenskih njivah se je zbralo na tisoče radovednikov, ki so kurlili svoje ognje in pri njih kuhali večerjo. Vse je bilo pomešano, moški in ženske, in vse je čakalo stežka, da bi se zanetila grmada, kjer bi poginili nasprotniki blaženega Antona od Kala!

Noč že lega po zemlji, ko se pripelje iz mesta nadškof Gregorij. In z njim se pripelje deset proštov in štiri sto kanoniko. Zasedejo vzvišene svoje prostore in mladi nadškof takoj migne bircem, naj zapalijo grmado. Tako se zgodi. Obkroža nas dim in v podobi plamena se zvija smrt okolo nas.

»Knjiginja Marija,« izpregovirim družici svoji, »ne boj se

umreti! Večnost je pravičnejša od zemlje!«

»S tabo umreti mi je sladko!«

Usmili se je naš Gospodar sveta in poročili ukaz angelu svojemu. Azrael je tedaj zapustil sedež na sivem Himalaju, razvil peruti in se spustil v nizino. V podobi bliska je treščil na grmado sredi polja emonskega in nam rešil duše iz trpečega telesa.

Rahlo nas je vzel v naročje in potem kakor vihar krenil med svetovi v večni eter. Iz dalje se je videla smešna in malenkostna zemlja kakor rdeča pičica, prav kakor atom, izgubljen med orjaki svetovi.

Krasni obraz se Azraelu raztaja od nebeske miline, ko me vpraša: »Je li želja tvoja, da se še kdaj vrneš na zeleno zemljo?«

»Nikdar več!«

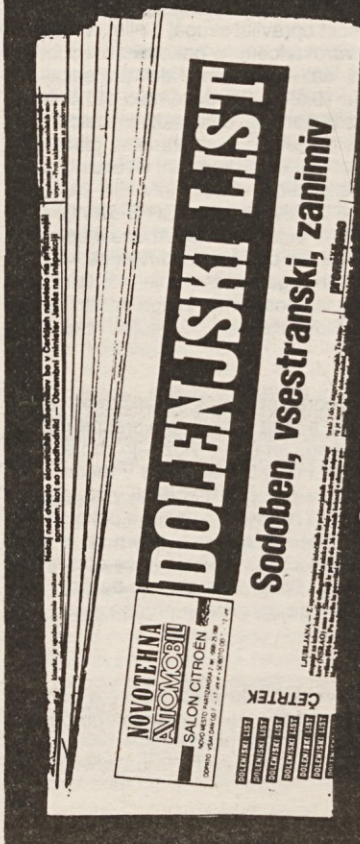
»Torej spite, dokler vas ne vzbudi trobenta, da boste navzoči, ko bo Gospodar sodil pravičnike in licemerce!«

Izpustil nas je, in zadremali smo v večni temi, kakor zadremlje trudno dete v gorski postelji...

Vidimo pa se tedaj, ko pogine človeštvo apokaliptičnim jezdecem pod kopiti in ko pride Gospod v zarji svoji, da bo sodil pravičnike in licemerce.

Konec

... pokrajinski tednik, ki poroča

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Bili krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

DE časopis slovenskih delavcev

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite

(061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo v (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

POZIV VLADI IN PREDSEDSTVU

Vprašanje pravosodnemu ministru

Sodba v imenu ljudstva

Temeljno sodišče v Ljubljani, Enota v Ljubljani, je po sodnici posameznici tega sodišča... v kazenski zadevi zopet obdolžena... zaradi kaznivega dejanja žaljive obdolžitve po členu 108/II... razsodilo:

...Slovenec, državljani Republike Slovenije... po podatkih iz kazenske evidence dvakrat kaznovan, in sicer leta 1986 pred Vojaškim sodiščem v Ljubljani zaradi kaznivega dejanja po členu 217/II KZ SFRJ...

Gospod minister, Mihael Kozinc, to je razsodba slovenskega sodišča tega meseca tega leta in zato nas kajpak zanima, kaj ima v kazenski evidenci slovenskega državljan iskati ob sodba vojaškega sodišča neke tuje oziroma bivše države - je to spodrsrlaj, zakonska vrzel ali kaj za vruga? Logike namreč ni ali pa je takšna: Janez Jansa ne more biti vojni minister, ker ga je kaznovalo isto vojno sodišče! Ali pa so morda v kazenskih evidencah slovenskih državljanov tudi obsodbe pred sodišči tretjega rajha? V pričakovanju, da bo pravosodni minister ta nesmisel pojasnil, se za odgovor zahvaljujemo.

Uredništvo DE

Na nedavni tiskovni konferenci, na kateri je načelnik oddelka za splošne zadeve pri republiškem štabu za teritorialno obrambo Janez J. Švanjcer predstavil svoj najnovejši knjižni dosežek (gre za osebno izkaznico TO), je po časopisnih poročilih avtor sam skazil slavnostno ozračje. Menda naj bi tam dejal: »Zaradi nekaj izgredev smo postali vse drugo, kot tisto, kar smo: pripravljeni dati življenje za našo domovino.« Hkrati naj bi po Švanjcerjevih besedah »družba obrnila TO hrbet, jo poskusila izriniti iz mest« ter da bodo »nekoč psihologi razmišljali, kaj se je zgodilo s Slovenci, da so TO obrnili hrbet...«

Ni jasno, na podlagi katerih podatkov je portparol TO prišel do omenjenih ugotovitev; zanje smo prvič slišali prav iz njegovih ust in z vso nazornostjo spominjajo na tisti znameniti rek, da je »oblast (beri: vojska) v redu, le ljudstvo bo treba zamenjati.« V tem istem (Švanjcerjevem) špekulativnem stilu bi bilo namreč moč razmišljati tudi o tem, da bodo »nekoč psihologi razmišljali, kaj se je zgodilo s TO, da

so ji (če so ji, seveda) Slovenci obrnili hrbet.«

Vsekakor pa, da bi se izognili takšnim (za lase privlečenim?) zaključkom, morda ne bi bilo odveč, če bi pristojni dejavniki (vlada in predsedstvo države) dosledno opravljali svoje zakonske in ustavne funkcije in nam odgovorili na vprašanja, ki smo jih nanje naslovili v zvezi z dogodki na Gorjancih, o katerih smo pisali v DE. Poleg že zastavljenih vprašanj dodajamo še novi:

1. Kakšne ingerence ima TO nad civilnimi državljani R Slovenije v miru?
2. Ali uradni predstavniki TO lahko vodijo preiskavo in zaslišujejo civilne osebe?

Glede na vse predvolilne obljube predstavnikov posameznih strank, vlade in predsedstva države, sploh ne dvomimo, da bomo že v najkrajšem času od vlade in predsedstva države prejeli pričakovane odgovore. V nasprotnem primeru nam res ne bo preostalo drugega, kot da jih dobimo po uradni poti, vključujoč Ustavno sodišče R Slovenije in zainteresirane druge dejavnike.

Uredništvo DE

Delavcem MTT Maribor

TAKS IN COMP. IZGUBILI TOŽBO

O nesposobnosti vodstva MTT - Tovarne tkanin Melje v Mariboru, ki se kaže v čedalje mizernejših plačah in vedno večjih presežkih delavcev, čivkajo že vrabci na strehi. Končno so to spoznali tudi v tamkajšnjem svobodnem sindikatu in v svoje poročilo zapisali, da izgublajo zaupanje v vodenje tovarne ter zato terjajo odgovornost vodstva podjetja in delavskega sveta. Kako nesposobno je to vodstvo, konec koncev pove tudi njegova izgubljena tožba proti podpisnemu. Izgubiti jo je mogoče samo ob takšni »šlampariji«, kot jo je izkazalo vodstvo MTT na čelu z direktorjem Tone- tom Taksom.

Zdaj pa zares: tožbo proti obdolžencu, se pravi Ivo Kuljaju, ki naj bi z objavo članka z naslovom »Delavci MTT Maribor - Lačni, ponižani in razžaljeni, vodstvo pa...« raznašal nekaj, kar bi lahko škodovalo časti in dobremu imenu zasebnih tožilcev, so izgubili Tone Taks, Mitja Žižek, Ingeborg Krunic, Vida Plavec, Elvira Berdič, Franc Jesenek in Albin Žvajker. Ker so se omenjeni gospe in gospodje proti meni šli zasebno tožbo, od njih pričakujem, da bodo zdaj tudi stroške, ki so jih dolžni plačati, pokrili iz zasebnih žepov. To velja tudi za stroške njihovega zagovornika.

Bilo bi skrajno cinično, da ne rečem nemoralno, če bi si vodstvo MTT dovolilo še to aroganco in za stroške te izgubljene tožbe poseglo v obubožano blagajno MTT. Resda ne gre za velike denarje, še zlasti če jih primerjamo z zneski, ki jih podjetje izgublja vsak dan iz drugih razlogov, toda princip je princip. Nanj bi morali biti še posebej pozorni v sindikatu, kjer bi morali ugotoviti, da proti meni zasebne tožbe ni sprožilo podjetje MTT, kar pomeni, da zdaj tudi stroškov izgubljene tožbe ni dolžno kriti podjetje. Za svojo čast in dobro ime so se borili zasebni tožilci, ki sem jih omenil in ki morajo zdaj to izgubljeno borbo občutiti na lastnem žepu.

To bo zame in za vse prizadete delavce MTT majhno zadoščenje, toda zadoščenje bo vendarle. Naj se ve, da mnogim med nami tudi v teh (za delavce) najtežjih časih poštenje še vedno nekaj pomeni. Hkrati se želim ob tej priložnosti zahvaliti vsem tistim delavcem MTT, ki so mi pri zbiranju dokazov poslali za vodstvo MTT obremenilne materiale ali mi kako drugače pomagali.

Ivo Kuljaj

ZA ENE MIZICA, POGRNI SE, ZA DRUGE KARITAS

ENI DOBIJO, DRUGI IZGUBIJO. ZA TISTE, KI IZGUBIJO VSE, POTEM SKRBIJO DOBRODELNE ORGANIZACIJE, LJUDSKE KUHINJE, KARITAS, JA, TUDI SINDIKAT...

... je posmehljivo izjavil neki naš kvazi menedžer po ustanovitvi prve mešane družbe z večinskim privatniškim deležem, ki ima kajpak sedež sredi našega družbenega podjetja, ki je takorekoč postalo molzna krava. To izjavo je potem podkrepil še z besedami, češ če ONI ZGORAJ ne vedo in se ne znajo odločiti, kakšno naj bi bilo lastninjenje, kako naj vemo MI SPODAJ. Zato so ZAKON VZELI V SVOJE ROKE, se pravi, pravila privatizacije sprejeli sami. Svoje hvalisavo govorjenje je končal z besedami, da od tega biznisa sicer letos ne pričakuje več kot 5, 10 tisoč mark, potem pa se je ugriznil v jezik, saj je ugotovil, da je šel z izjavami nekoliko predaletč.

Od takrat pa do sprejetja lastninske zakonodaje pred nedavnim so v podjetju ustanovili tri mešane

firme, razdelili stolčke in ukalizirali pretakanje sredstev, si predpisali provizije in takorekoč sami sebi pričeli zaračunavati posle. Lepo iz žepa v žep, ko direktor mešane družbe pošlje samemu sebi račun in ga potem tudi sam, kot namestnik direktorja družbenega podjetja likvidira. Kaj takega se niti Grimm ni spomnil, ko je pisal pravljico Mizica, pogrni se.

Eni dobijo, drugi izgubijo, je dejal tisti menedžer, ki dobro ve, da se mu hlapčevsko soglašanje s prav vsem, kar zraste na direktorjevem zelniku, izplača bolj kot pokončna drža, ki je mene pripeljala na čakanje, nikakor pa nobenega od tistih, ki so nam ob lanskem napadu JLA kazali sredinec v komolcu prelomljene desne roke, zraven pa vpili, češ »sada čete Slovenci dobiti svoje!« Nikomur od tistih naši šefi niso pokazali vrat, saj niso bili nevarni, ko se niso vtikali v njihove privatizacije. Še več. Bili so prijazni prinašalci deviz, pa še zdaj smejo javno in ob delu početi tisto, čemur pravimo siva ekonomija.

Ampak kar se mene tiče in mojega čakanja, je bila to če se nekoliko po boksarsko izrazim, šele prva runda...

In kaj zdaj. Kar se dogaja danes po slovenskih firmah, je nemara od primera do primera le za odtenek drugače. Te mešane družbe so bile z izredno redkimi izjemami ustanovljene z namenom, opisanim zgoraj. Se bodo SINDIKATI še kar naprej prepirali med seboj, se med seboj ločevali in na ta način ustvarjali pogoje za rop stoletja ali pa bodo SEMOLIČ, TOMŠIČ, REBOLJ, PLOHL in drugi vendar končno stopili skupaj in z najbolj grobo silo ustavili te najbolj temačne sile v slovenski zgodovini? Revidiraj ustanavljanje mešanih družb naj ne bo zahteva ustrahovanih predsednikov izvršnih odborov sindikatov podjetij, temveč jasna zahteva omenjenih mož ob napovedi vseslovenske splošne stavke. Druge poti NI. Ali pa bodo dovolili, da za njihovo delavstvo skrbi KARITAS???

Jože Praprotnik

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

Jože Smole:

PRED USODNIMI ODLOČITVAMI

Pri založbi ČZP Enotnost je konec oktobra izšla knjiga Jožeta Smoleta »Pred usodnimi odločitvami«. V njej Smole, nekdanji novinar, diplomat, predsednik SZDL Slovenije in sedanji poslanec Socialistične stranke v slovenskem parlamentu razgrinja svoj pogled na slovensko in jugoslovansko politično dogajanje pred razpadom Jugoslavije.

Kaj med drugim trdi:

- Večstrankarski sistem k nam ni prišel kot strela z jasnega neba.
- Ob božiču 1986 so me mnogi napadli, drugi pa so mi nadeli vzdevek »Božiček«.
- Nobenega urednika nismo imenovali, ne da bi predhodno dobili mnenje novinarskega aktiva.
- Admiral Štok je zaradi mojih domislic na račun omejenosti nekaterih oficirjev takoj telefoniral v Beograd, general Hočevar pa sploh ni hotel sodelovati s predsedstvom Slovenije.
- Teritorialna obramba ni bila od boga dana niti ni nastala šele v letu 1991.
- Neposredne volitve v Sloveniji so bile že 2. aprila 1989.

In kaj razgrinja:

- Kako so mi »izmaknili« Kučanov stenogram s seje predsedstva CK ZKJ, ki ga je nekako izvrtal Igor Bavčar.
- Kako so nastajale politične zveze (stranke) pod dežnikom SZDL
- Kako so mi Srbi očitali, da sem agent CIA in avtor gesla »Srbe na vrbe«

- Kateri beograjski Slovenci so najbolj vehementno napadali Slovenijo
- Zakaj sem izjavil: »Če bomo popustili, me dajte na gavge!«
- Poslednji vlak »bratstva in enotnosti« in incidenti
- Zakaj Srbom ni uspelo organizirati »mitinga resnice« v Ljubljani
- Moja srečanja s Slobodanom Miloševićem in Borisavom Jovičem

Knjigo Jožeta Smoleta lahko naročite pri ČZP Enotnost. Prednaročniška cena je 980 tolarjev.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige PRED USODNIMI

ODLOČITVAMI. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Datum: _____ Podpis naročnika: _____

1. Naročeno bomo plačali v zakonitem roku 2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

